

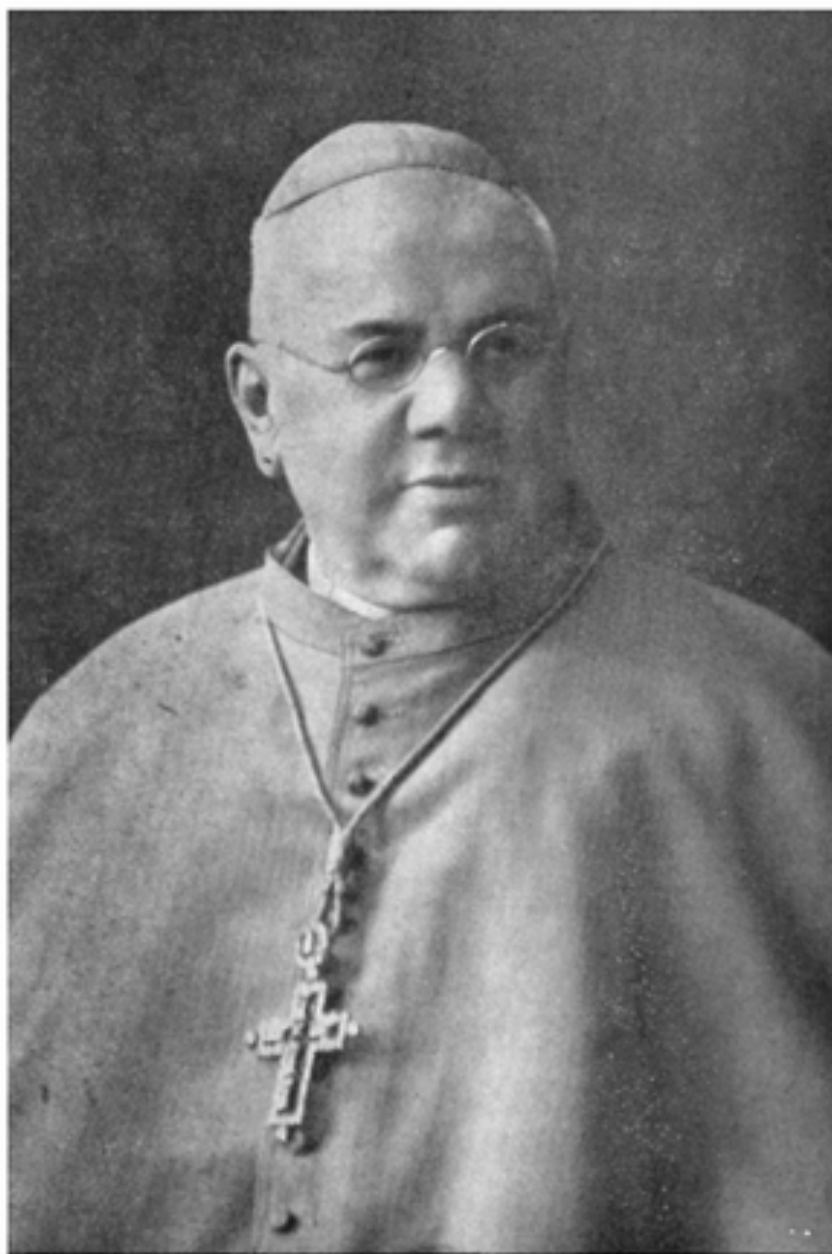
Slavnost svěcení a nastolení

arcibiskupa
dra A. C. Stojana
v Olomouci,
dne 3. dubna 1921.

Sestavil a do tisku upravil
František Dolanský,
majitel uměl. závodů „Ikona“

2. vydání.
Reprodukční právo vyhraženo.
Cena výtisku 7 Kč.

Nákladem uměleckých závodů „Ikona“ v Olomouci.
Tiskem Arcib. knih- a kamenotiskárny v Olomouci.

DR. ANTONÍN CYRIL STOJAN
ARCIBISKUP OLOMUCKÝ

Slavnost svěcení a nastolení arcibiskupa dr. Ant. C. Stojana v Olomouci, dne 3. dubna 1921.

Sestavil a do tisku upravil
František Dolanský,
majitel uměl. závodů „Ikona“

2. vydání.
Reprodukční právo vyhraženo.
Cena výtisku 7 Kč.

Nákladem uměleckých závodů „Ikona“ v Olomouci.
Tiskem Arcibisk. knih- a kamenotiskárny v Olomouci.

FRANT. STRÍŽOVSKÝ

NÁSTUPCI SV. METODĚJE DR. ANT. CYRILU STOJANOVÍ KE DNI NASTOLENÍ.

Jsi-li Ty ten, který přijít má,
aneb jiného snad čekat máme? —
Tímto slovem Křtitelovým dnes náš ret se ptá,
odpovědi Tvé však nečekáme.

Neb ji dala Tvoje minulost:
skutky Tvoji nezištnosti viděli i slepi,
na osobu nepatřila Tvoje ctnost,
stavějíc jen lásce pomník velkolepý.

Hluší slyšeli a s úctou pravili:
„Tak jen apoštolé mluví z Ježíšovy školy!“ —
Očistnou moc malomocní cítili,
kterou zjev Tvůj šířil, kde se mihl koli.

Chudým hlásalo se Evangelium,
kterému se milosrdí, soucit, láska říká.
Slz a proseb asylem byl chudičký Tvůj dům,
jež jen v Tobě našly svého tlumočníka. — —

„Nikdo nehoršil se nad Tebou,“
neb Tvůj charakter je bez kazu a lomu. —
Z příboje, kde hladiny se revolučně dmou,
jak bychom — ten pocit máme — k práci zas šli domů. —

Lette, míru holubice, do všech stran!
Vody opadly a nový život raší.
Brána katedrály stojí dokořán,
Simeon tam kráčí, Duch se nad ním vznáší.

Prostřed lodi stojí kmet a žehná všem. —
Ret se chvěje. — Jen se, slzy, třpyťte v skrání! —
— Bože, ustrniž se svým už nad lidem,
ať je vláda Jeho všem nám ku povstání!

Sloužil Tobě sedmdesát let. —
Nežli propustíš Jej, svého sluhu,
dejž, ať lidu, jenž je svárem klet,
sklene pokoje a Tvého míru duhu!

Pohni srdcem, nakloň vůli všech,
zvláště synů Jeho, bratří-kněží,
společně ať s Ním v těch těžkých dnech
poklad národa a duší — víru — střeží!

Blahu lidu Tvého světi podzim života,
jak byl jaro zasvětil i léto svoje,
Nikoli čin Jeho, Jeho ochota —
vše jen dáti může Požehnání Tvoje!

Shlédni, Bože, na Slovanů rod!
Sjednot' je a věrou spoj, ať z hrobu
vstanou silni! Z krvavých ať vod
vybředou a dají lidstvu novou dobu!

Žehnej kmeta šedinám, Jenž Ideál
věrověstů soluňských měl cílem žití,
aby Jeho svatý sen jak ranní slunko vzplál,
které oblažuje, oživuje, hřeje, svítí!

Bože, sil Jej, rozmnož Jeho dny,
dlouho zářit nech štít Jeho svatý, čistý! —
Te ergo quaesumus Tuis famulis, subveni,
quos pretioso Sanguine redemisti! — —

VELKÝ DEN.

Je těžko najíti slov, jež by tlumočiti mohla to, co cítilo nitro každého účastníka slavnosti svěcení nového arcibiskupa olomuckého „tatička Stojana“. Dávný sen všech věrných katolíků moravských stal se skutkem a na prestol sv. Metoděje dosedá miláček lidu, dr. Ant. Cyril Stojan.

Nový metropolita moravský sklízel v den svého posvěcení to, co zaséval. Po padesát let svého požehnaného života, plného nadlidské práce, strádání a naprostého sebeobětování rozséval jen lásku mezi lid.

A ty desítitisíce katolíků, které dne 2. a 3. dubna do Olomouce zavítaly, přišly opláceti tu lásku, která jim po několik desetiletí byla dávána v míře tak hojné.

Ty slzy radosti, starými i mladými prolévané, to nadšení, ten jasot davů byl upřímou splátkou lidu novému arcipastýři.

A ze statisíců úst nesla se vroucí prosba v ten den k nebesům: „Pane Bože náš, zachovej nám tatička po dlouhá leta ku blahu tky a vlasti!“

„ŘÍM, TOŤ“ — PRÝ „NÁŠ NEPŘÍTEL“!

Touto větou se u nás agituje *proti katolicismu*. Nedovolávám se *Palackého*, tím méně pak *Pekaře*, abych ukázal celou tu planou ubohost této fráse. Lidé dobré vůle, lidé většího obzoru a rozhledu, lidé, jejichž cit je spravován rozumem, toho nepotřebují a s lidmi zlé vůle aneb s lidmi umíněnými a omezenými je zbytečno diskutovat o věcech tak vážných.

Ve velkonočním článku „*Radostné vzkříšení*“ zabývá se otázkou víry a náboženství u nás rektor našeho vysokého učení Karlova, *dr. Mareš*. Vážím si na výsost vynikajícího tohoto učenice jako průkopníka a neunavného hlasatele idealismu.

Nemohu sdílet mnohých názorů Marešových a z katolického stanoviska mohou, neb musí namnoze pojímány býti jako mylné, ale přes tyto různosti požívá prof. Mareš právě v řadách katolických velké úcty a vážnosti pro své ideální zanícení a práce proti materialismu, který tolik škod nadělal v řadách českého národa a otravuje nám z valné části naši mládež.

Prof. Mareš zabývá se v uvedeném článku otázkou náboženskou a zvláště vystupováním z církve, a mezi jiným tam praví: „Ne katolické vyznání víry, ani její symboly, nýbrž *vláda katolické církve byla úrazem českému národu. Nemá smyslu vyváděti české lidi z katolické církve*, ježto prý přece nevěří v její články víry, a zavádět je do nové církve s obdobnými nebo i stejnými symboly a články víry. *Česká nevěra netýká se katolické víry, nýbrž katol. vlády*. Vláda potřebuje politických stran, ne náboženství ani víra. A jaká má býti *vláda katolické církve v českém státě*, na tom musí záležeti především vládě tohoto státu, která nesmí se vymlouvat na příští odluku církve od státu.

To vše je velmi nalehavé, ano náboženské hnutí se šíří v českém lidu. *Nejde o nové symboly, nové vyznání, novou víru. To by bylo jako hledati nový, umělý jazyk*. To je věc věkového vývoje, jehož nelze přelomiti. *Nelze opustiti křesťanství, základ veškeré naší kultury Jde o vládu. A to je záležitost docela světská.*“

Na to mohu stručně uvést toto:

Dnes nelze přece mluvit *o vládě „katolické církve“*, dnes, kdy církev nemá ani svého území, ani státu, je to jen *správa*. A potřeby této a udržování kázně v tak obrovské organizaci neupřesně snad ani vážený pisatel.

Byly to spíše *vlády světské, vlády státní*, které zasahovaly často *rušivě* neb i *neblaze* do správy církevní a do věcí náboženských, a to zvláště čeští katolíci jsme těžce pocitovali. *Dnes je tomu jinak. Nabyli jsme svobody národní a státní a zbavili se právě i tohoto neblahého vládního a státního zasahování do věcí čistě církevních a náboženských*. Důsledky toho jsou už dnes patrné.

Byl *obsazen pražský stolec* arcibiskupský věhlasným mužem z vědeckých a učených řad českých.

Máme nové *biskupy na Slovensku*. Muže z lidu, krev z krve a kost z kosti našich slovenských bratří.

Byl jmenován nový biskup *československý*, muž českého a demokratického původu a smýšlení.

A konečně: *máme nového metropolitu moravského*. Náš lid a zvláště Morava a zástupy z Čech a Slovenska jemu zajásají vstříc. A ten jásot nebude bohudíky ničím zkalen. I odpůrci, ať národní, ať političtí neb jiní s úctou pohlížíjí k osobě nového arcibiskupa olomuckého.

Dr. Antonín Cyril Stojan je prototypem demokrata, vlastence, Slovana a lidumila, nemluvě o jeho smýšlení, uvědomění a působení *náboženském*. A jak ony biskupy, tak tohoto dal našemu národu Řím.

A to že má býti nepřítel? Dejž Bože, aby národ náš a naše československá republika neměly jiných nepřátel. Takový, jako ten Řím, který, jak býval, je zvláště dnes jediným opravdovým strážcem křesťanství, jež správně i prof. Mareš nazývá základem veškeré naší kultury; takový „nepřítel“ je a bude požehnáním pro nás.

Myslím, jako Čechové a Slované že máme povinnost býti opravdu vděčnými i tomu Římu, že bude naším metropolitou a strážcem cyrilometodějského dědictví základ naší národní kultury náš, tak zcela náš ode všech ctěný a námi vřele milovaný *dr. Antonín Cyril Stojan*, jehož ať Hospodin zachová mnohá a mnohá leta ku štěstí a zdu lidu, národa a naší republiky!

JOSEF ŠAMALÍK:

NÁŠ TATÍČEK.

V těchto prostinkých dvou slovech vyznáváme my katoličtí zemědělci *všecko*, co v novém olomuckém nejdp. arcibiskupovi dru *Stojanovi máme*. Je náš — všeho českého katolického lidu — všech stavů a vrstev — a také nás — zemědělců — a je *tatíček*, který se o všechny s láskou opravdu otcovskou *stará*.

Ponejprv jsem viděl a slyšel našeho tatíčka v jedné obci na Hradištsku. Bude tomu as 25 roků. Putoval jsem ze sv. Hostýna a jel jsem navštívit tehdejšího kaplana dp. P. Tomáše Kubička. Cestou z Napajedel jsem šel přes osadu, kde stály slávobrány, hasiči s hudbou. „Co to za slavnost?“ táži se. Bylo to v neděli odpoledne. „Pan poslanec Stojan mají u nás schůzi.“ „Tož zůstanu na schůzi,“ rozhodl jsem se.

Pan poslanec dr. Stojan došli! To bylo radosti, to bylo slávy! A pan poslanec dr. Stojan — jako by to nic neznamenal. Vedli ho s muzikou ve velkém průvodu do hostince — pod *kůlnu*, kde — *řečňoval*. Všichni jsme poslouchali vpravdě jeho lidovou řeč. Lid tleskal, muzika hrála — a já ani nevím, zda jsem se k panu poslanci dru Stojanovi *tehdy hlásil*. Zdá se mi, že *ne*! Z pozdálčí

jsem ho poslouchal, ho pozoroval — máje velikou radost, že jsem ho *viděl a slyšel!* Ze schůze jsem teprv šlapal za P. Kubíčkem.

Od té doby jsem k našemu tatíčkovi přilnul, zvláště, když před *dvaceti roky* — *zakládal* náš katol. rolnický spolek na posv. Velehradě. Při prvním našem sjezdu v r. 1901 vše náš tatíček řídil. Byl zrovna ohromen velikou účastí katol. rolnictva na prvním sjezdu a *od té doby* katol. spolek rolnický, a náš tatíček *stojí nerozlučně při sobě*.

Velehrad stal se jeho zásluhou střediskem hnutí katol. zemědělců. Na Velehradě stála kolébka spolku katol. rolníků, stála kolébka *venkovské Omladiny*. A tatíček náš *vždy a všude* tam se uplatnil, *s venkovem katolickým cítil*, pro něj pracoval a *jeho* zůstal.

Dvacet let náš tatíček s námi katol. zemědělci a Omladinou *pracuje* — a otevřeně vyznávám, že *naš tatíček* si to nejkrásnější pojmenování spravedlivě zasloužil!

Velkolepé velehradské naše rolnické sjezdy! Jak bych jich nevzpomněl! Jak radoval se náš tatíček, když jsme světili *naše prapory* — rol. spolku a Omladiny na Velehradě.

Když, o slavnostech velehradských večer sháněl noclehy pro poutníky, nejednou zahalen v plášť přenocoval na *schodech klášterních*, mezi lidem, a svou postel přepustil *jiným*. Jsou to veliké starosti, řídit velehradskou slavnost, ale náš tatíček všecko zmohl. Padaly ostrá slova, padly i *štulce*. Ale pořádek náš *tatíček* vždy *udržel!*

A náš lid svému tatíčkovi rozumí. Ať si tatíček „shlídá“ — lid se na něj směje! Ví, že má *dobré srdce*.

Abych jenom nechválil, *budu i žalovat*.

Tatíček dr. Stojan jest *často obdarován* lidem, ale nic z toho pro *sebe nenechá*. Přemýšlel jsem, jak bych mu udělal radost. Přišel jsem jednou k hodinkám, ale také jsem je neplatil, které měly zvláštní stroj, ukazovaly nejen hodiny, ale i dny, měsíce a pod. Jářku, tatíček dr. Stojan pořád jezdí, hodinky takové mu budou velmi prospěšny. Když jsme se jednou sešli, tož jsem mu je dal. Přijal je s úsměvem. Ale když jsem se ho asi za 14 dní ptal, jak mu ty mé hodinky jdou — už je měl pryč. Dal je *komusi* — také na památku.

Co se mi u tatíčka dra Stojana líbí je, že má rád vtip. Ovšem slušný — ale *jádrný!* Nebožtík poslanec dr. Formánek rád tatíčka dra Stojana „bavíval“. Jen že dr. Formánek měl ty vtipy někdy hodně silné — a tu za každý dostal od „tatíčka“ *žďuchanec!* Tatíček sám také nenechá *vozadu*, a ví-li co šikovného, také poví. Teď mu *bude hůř*.

Když byl jmenován od Sv. Otce arcibiskupem, měl jsem upřímnou radost. Vždyť jsme to *všichni čekali!* Byl jsem zvědav, jak si tatíček teď chodí. Setkali jsme se ve vlaku. A tatíček — arcibiskup? Jako — vždycky — dr. Stojan. Jen místo umaštěného starého klobouku — má nový — ale *téhož vzoru*. Blahopřál jsem mu a ruce vřele tiskl. Děkoval — mluvil o svých nových starostech. Pravit, že zůstatí hodlá senátorem dále. Chválil jsem mu

tento úmysl a projevil jsem touhu nás všech, že zůstane naším, jak byl. „Ach ano,“ odpovídal radostně, „*jen na hubu si teď musím dát pozor!*“

Rozepsal jsem se trochu více — než jsem chtěl, ale učinil jsem to jen z lásky *nejhoroucnější*, jakou k našemu tatíčkovi chovám. Víím, že veliká řada přátel nového nejdp. arcibiskupa dra *Stojana* vynasnaží se, aby ocenila jeho vynikající vlastnosti, zářné činnosti, jeho veliké práce, dobročinnost — *a horoucí křesťanství*.

Budiž mě prominuto, pakli vpletl jsem *se do sboru* všech těch, kdož snaží se oslaviti nového nejdp. arcibiskupa ve dny jeho *slavnostního vysvěcení*. Z dlouholetých vzpomínek *vyzvedl jsem* jen několik *příhod*, jimiž chci dokázati *katol. venkovu*, že zcela právem nazýval vždy nejdp. arcibiskupa dra *Stojana svým tatíčkem*.

Pán Bůh ho vyvolil a povolal *k velikým dílům*. „*Vyvolený Boží ve jménu Páně*“ — *zasedá na stolec sv. Cyrila a Metoděje*.

Radujme se a veselme se!

Vyvoleným Božím jest **naš tatíček!**

Dej mu Pán Bůh dlouhého věku, hojně síly, svého Požehnání a svých Milostí, aby všechny úkoly, jež chce uskutečniti, také provésti mohl!

Víme, že na nás, katol. zemědělce a Omladinu náš tatíček nezapomene, neb ví, že má v nás své upřímné, oddané děti.

Senátor opat M. ZAVORAL:

*

*

*

Několik slov že mám napsati pro slavnostní číslo „*Našince*“? Co jiného, co lepšího a co vhodnějšího mohl bych napsat, než vroucí, z té duše jdoucí: „*Buď Bohu vroucí dík!*“ A jakou jinou myšlenku k tomu přidati, než že jmenování *Stojana* arcibiskupem olomuckým jen v demokratické republice bylo možno? Je pravda, za tři leta jejího trvání prožili jsme v ní, my katolíci, mnoho hořkých chvil; za všechnu naši věrnou k ní oddanost odplácelo se nám způsobem, který do duše bolel a roztrpčoval, ale jmenování slovenských biskupů a především jmenování *Stojanovo* je a zůstane velkým, plně přesvědčujícím důkazem, čím vším i nám se v naší republice vláda demokratická může státi, bude-li místo vášní rozhodovati rozum a místo nenávisti spravedlnost a poctivost. Na vždy nám v paměť zůstane vryto, že se *Stojan* za režimu vídeňského dožil téměř 70 let, a že bylo a zůstalo vyloučeno, že by byl kdy dosedl na stolec olomucký, byť i jej jednomyslná vůle celého národa sebe rozhodněji byla chtěla na něj povýšit. A to je to jediné, co ve dnešní radost naši padá hořkou krůpějí! Oč jiné mohlo mnohé být, kdyby byl *Stojan* už před 20 lety přejal dědictví sv. *Metoděje* v plné síle tělesné i duševní, se vším zánícením a nadšením své svaté, šlechetné duše! Ale i tak znovu

volám: „Buď Bohu věřný dík!“ Na nás všech bude, abychom nejen denně Boha prosili, aby nám Stojana na dlouhá leta zachoval, ale abychom sami hleděli prodloužití leta života jeho zdvojenou horlivostí a radostnou, srdečnou k němu oddaností tak, aby se mu radostně vládlo a pracovalo na roli, na níž první a tak hluboké brázdy vyorali sv. bratří soluňští. Kéž každý z kněží jeho arcidiecése, ba neváhám dodat, kéž každý kněz celé naší republiky řekne si v den jeho konsekrace: *Ne, mou vinou ty dobré oči Stojanovy nesmějí zesmutnět, mou vinou to zlaté srdce jeho nesmí za-bolet!* Máme konečně biskupa, za něhož a s nímž bude radostno pracovat, bojovat i strádat, poněvadž jako po celý svůj kněžský život, tak i nyní jako velekněz i v práci i v obětech půjde před námi velkým zářivým příkladem. Jisto je, že Stojan vykoná, co svatý biskup v jeho stáří a za dnešních těžkých poměrů vůbec vykonati může. Z duše volám: Na dlouhá, dlouhá leta!

† Dr. FR. SNOPEK:

ZE ŽIVOTA NOVÉHO ARCIBISKUPA.

Roku 1872 dokonavše studia gymnasijní, hlásili jsme se u pana kardinála Fürstenberka o přijetí do semináře olomuckého v srpnu. Vedli nás tam tehdejší superior Haas a dr. David. Byla nás hezká řada, 29 mladých mužův. Dva čekatelé sloužili u vojska, takže bylo nás celkem — půl kopy a Snopek. Byli jsme přijati všichni. Mimo to bylo výše dvaceti seminaristův kroměřížských. A přece po čtyřech letech nebylo vysvěceno pro arcidiecési olomuckou než 23.

Odkud to! Byla vážná obava, že vojáci theologové nebudou vysvěceni. Proto mnozí odešli hledat si jiného zaměstnání. Byloť v našem ročníku mnoho vojínů, kteří v prvním roce konali jednorocní vojenskou povinnost. Měli službu obtížnou. Před polednem byli v kasárnách a na cvičišti, odpoledne přítomni byli přednáškám na fakultě.

Mezi vojíny-jednorocníky náležel i Antonín Stojan. Obávaje se, že snad, dokonav studia theologická, nebude vysvěcen, navštěvoval v prvním roce také učitelský ústav, aby zaopatřen byl pro každý případ. Kdyby se mu nebylo dostalo svěcení, minil býti po dvanácte let učitelem a potom se dáti vysvětit. Tak odpisoval kteréši osobnosti roku 1874. List nechal otevřený na pultě, kdež jsem si ho přečetl. Snad se neprohřešuji příliš, oznamuje jeho obsah širší veřejnosti, aby zvěděli všichni, s jakou horlivostí připravoval se pro svůj budoucí stav kněžský.

Roku 1873 podrobil se předem zkoušce na učitelském ústavě. Zkoušky z bohosloví prvního roku vykonal částečně s námi koncem roku, částečně počátkem roku druhého.

Již v tomto roce zvolen byl praefektem jiného ročníku, nemýlím-li se podřízení mu byli sami vojíni. My jsme se těšili z jeho přítomnosti, leda když k nám zavítal. Přicházel k nám zvláště konat

sbírky na různé účely. Kdykoli tedy otevíral dveře, zavznělo heslo: Držte kapsy, Stojan jde.

Již tehda byl Antonín Stojan mecenášem, ovšem pokud jeho poměry dovolovaly. Když jsme byli v třetím ročníku, vypsál cenu tří duplexů (duplex byla poukázka na půl pinty piva) na nejlepší pojednání o pravověrnosti sv. Cyrila a Metoděje. Do práce dal se pouze pisatel těchto vzpomínek a obdržel také — první svůj spisovatelský honorář. Nenadál se tehdy, že bude jemu později brániti slovanské apoštoly proti neomaleným útokům universitního profesora berlínského dra Alexandra Brücknera.

Dohodnuv se s nezapomenutelným tehdejším panem děkanem Josefem Vykydalem, zařídil roku 1873 theolog Jan Vychodil, pozdější kaplan velehradský, pout bohoslovcův na Velehrad. Putovali sice již před tím bohoslovci na Velehrad společně, ale od roku 1878 dějí se poutě každého roku. Od té doby konávána byla každého roku (pouze jednou byla pout, tuším, ve Křtinách). Pan děkan míval krásnou promluvu, pak byla slavná mše svatá a pak měli jsme schůzi, kdež rokovali jsme o různých věcech. Prvá leta navštívili jsme tehdejšího pana faráře Schuberta v Polešovicích a pak chodívali jsme na hrad Buchlov.

Z těchto poutí vznikly později přičiněním zvláště Antonína Stojana slavné sjezdy akademikův, potom připojovaly se k nim i jiné slavnosti, jako schůze Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje.

Zajímavé byly přednášky, vedené duchem cyrilo-metodějským. Býval jsem po dlouhá leta účastníkem, těšil jsem se na ně dlouhou dobu a okříval jsem a povzbuzoval jsem se nadšením mladých lidí k další svoji práci.

Aby svatý Hostýn stal se svéprávným, založil Antonín Stojan Matici svatohostýnskou a pečoval s jinými muži zároveň, aby koupen byl pozemek kole chrámu a aby řeholníci převzali tam duchovní správu.

Antonín Stojan zvláštním vzorem a ochráncem si zvolil slovanského apoštola Cyrila, připojuje křestnímu svému jménu jméno jeho. Jako Cyrilovi nestačila péče o blaho duše svojí a svého okolí (byť si zvolil úkolem svého života, všechny národy slovaňské přivést ku poznání pravdy Kristovy), tak také Antonín Stojan na velehradských schůzích položil základ Apoštolátu svatých Cyrila a Metoděje, jehož hlavním účelem jest sbíratí příspěvky k podporování misí, zvláště na východě.

Když se blížil tisící rok památky úmrtí svatého Metoděje, nadšení strážcové posvátného Velehradu děkan Josef Vykydal se svým kaplanem Janem Vychodilem jali se vydávati „Sborník velehradský“, jednak aby probudili nový zájem pro kolébku křesťanství na Moravě, jednak aby svojí hřivnou přispěli k uskutečnění ideje velikých našich apoštolů slovanských, ke sjednocení všech Slovanův u víře. Při tom nezapomínali ani jiných potřeb. Nezbytno bylo opravití basiliku velehradskou. Presbytář byl obnoven nákladem „koruny soluňské“, o jejíž rozkvět byl se postaral kaplan Vychodil. Na ostatní opravu přispěl zvláště Antonín Stojan, uspořádav mimo jiné sbírky loterii

velehradskou; výhry pro ni vyprosil v celém národě. Výzdoba svatyně velehradské jest z velké části dílem Stojanovým.

Velikým horlitem pro čest slovanských apoštolů osvědčil se kněz Antonín Stojan zejména přípravami k důstojné oslavě tisícileté památky úmrtí svatého Metoděje na posvátném Velehradě. Dostalo se mu štěstí, býti tehda jubilejním kooperátorem velehradským. Byl jsem svědkem všeho, co se dělo na Velehradě krásného, povznášejícího. Jaké by byly slavnosti jubilejní, kdyby vídeňská vláda vlivem prý Maďarův nebyla, vymyslivši si pověstné *neštovice velehradské*, zapověděla okázalejší pouti, zvláště z ciziny.

Dosti pozdě dal se náš Antonín Stojan do hlubšího studia věd bohoslovných, chtěje se státí doktorem. Při mnohých úmorných pracích svých našel čas ke studiu. Podrobiv se na fakultě olomucké přísným zkouškám, byl promován na doktora bohosloví 9. července 1896, právě ve dvacátý den svých prvotin kněžských. Mimo to jsa již poslancem na říšské radě, byl zapsán na právnické fakultě vídeňské.

Zmínil jsem se výše o Apoštol. sv. Cyrila a Metoděje, mající za účel sjednocení všech Slovanův u víře. Aby pak tomuto svému ideálu se přiblížil, svolal kněz Stojan na posvátný Velehrad učené muže, kteří se obírali týmiž myšlenkami, aby se zde radili, jak by se dalo uskutečniti žádoucí spojení odloučených našich bratří s Římem. Sjezdy unionistické na Velehradě byly tři, roku 1907, 1909 a 1911. K čtvrtému již nedošlo pro záhubnou válku.

Aby pak byl zde ústav, který by nákladem svým vydával díla psaná za účelem spojení odloučených církví s Římem a spisy věnované hlubšímu studiu pramenův dějin slovanských apoštolů Cyrila a Metoděje a jejich obraně, založena jest *akademie velehradská*, která vydala již celou řadu knih.

Co krásného, šlechetného podniknuto na poli církevním a národním, na tom jistě podíl svůj má kněz kanovník Antonín Cyril Stojan.

Co vykonal poslanec dr. Antonín Stojan pro lid a kněžstvo, vůbec, co vykonal pro obce i pro jednotlivce v nejrůznějších potřebách, neohlížeje se na to, k jaké kdo straně se hlasí, to zapsáno jest v knize vševedoucnosti boží jakožto jeho zásluha. O tom bude bohdá jednou psáti obšírněji nadšený jeho životopisec.

Vím sice, že lidé povolanejší chopí se pera, aby uvítali nejdůstojnějšího arcipastýře ve chvíli, kdy dosedá na stolec sv. Metoděje. Než nechtěl jsem mlčeti, kdy všichni plesají jedním hlasem. Proto napsal jsem skromné tyto vzpomínky.

Pan arcibiskup Antonín Cyril sice teprve v 70. roce svého věku ujímá se svého stolce; na nás jest, abychom jemu těžký jeho úřad usnadňovali upřímnou úctou a nelíčenou oddaností a poslušností. Volejme již dnes a každého dne k Bohu dobrotivému, aby řídil milostí svojí všechny jeho kroky ku blahu nás všech, aby rozmnožil leta jeho pozemského putování, aby se dočkal, po čemž tak vřele touží, o čemž pracuje ode dávna se vším úsilím, což bylo ideálem již sv. Cyrila i bratra jeho Metoděje, *žádoucího sjednocení všech Slovanův v jedné pravé svaté katolické církvi římské*.

Zdař Bůh další požehnané činnosti našeho milého arcipastýře.

BONUM EST DIFFUSIVUM SUI.

(Dobro samo seba rozlieva.)

Dobrota, láska má tú hlavnú vlastnosť, že poklady svoje neskrýva pre seba, ale ich rozdeľuje, rozprestiera na každého a rozlieva sa na všetky strany, ako olej. Preto tvrdí kresťanská mravouka: bonum est diffusivum sui. Vidíme to predovšetkým u najvyššej bytnosti, u Boha, ktorý, hoci nie je utisknutý vo svojej nekonečnej blaženosti a všemohúcnosti na nikoho, predsa, preto že je nekonečné dobro, nekonečná láska, stvoril svet, aby svoju dobrotu sdeľoval tvorom, zvlášte rozumným. Tú dobrotu oproti ľuďom preukázal zvlášte tým, že nám primerane k nášmu nadprirodzenému cieľu dáva nadprirodzené dary, aby sme sa nielen nazývali ale aj boli synmi Božimi, a tak dedičmi kráľovstva Jeho. Dl'a slov sv. Petra čini nás tak účastníkmi svojej božskej prírody skrze posväcujúcu milosť a v prevel. Sviatosti Oltarnej krmí nás, ako božský Pelikán, svojim telom a svojou krvou. Jedným slovom, ako najvyššie dobro rozlieva, rozdáva sám seba ľuďom.

My máme byť dokonalí, ako Otec náš nebeský, máme byť nasledovníkmi svojho božského Majstra, Krista. Preto vidíme u dokonalejších ľudí, zvlášte u svätých to, čo svet vo svojom hmotárskom smýšľaní pochopiť nemôže, t. j. že tito nielen že neusiľujú sa shromaždiť majetky, ale ako sv. František Assiský, sv. Karol Boromejský rozdeľia chudobným celý svoj majetok a celý život svoj obetujú svojim bližným, ba keď treba, oni idú do väzenia, aby bližných svojich odtiaľ vykúpili. Čím viac je kto dokonalejším, tým viac čini dobré iným, a čím viac sa kto oddaluje od Boha, tým viac stáva sa hmotárom, zbiera majetky len pre seba i s ukrivdením svojich bližných. Protivu dobra, lásky: lakomstvo, závisť, badáme zvlášte teraz u ľudí, odtiaľ neresti veľké terajšej doby.

Tieto riadky preto prednášam, aby sme lepšie mohli pochopiť dobrotu nášho *Stojana*, ktorého nesmiernu dobročinnosť a lásku oproti každému bez rozdielu mnohí nevedia si vysvetliť. Čo iné čini on, ako že mimoriadnym, hrdinským spôsobom nasleduje dobrotu a lásku, svojho božského Majstra, ktorý „prechádzal dobročiniac“ a sám seba obetujúc za nás? Dokiaľ iní shromažďujú, on rozsiera, rozdáva všetko, čím vládne, majetok, prácu, čas, zdravie, bez rozdielu každému, lebo v každom človeku vidí obraz Boží, dieťa Božie, stvorené a vykúpené od dobrotivého a milosrdného Boha, určené pre kráľovstvo Božie. A keď to čini niekedy i s nehodnými, čo iné čini, ako Otec nebeský, ktorý dáva slunku svojmu vychádzať nad dobrými i zlými a dáva dážď pre spravodlivých i nespravodlivých? Kiežby sme si to zapamätovali teraz, keď plesáme od radosti, že ho sv. Otec pre jeho veľké zásluhy povýšil na arcibiskupský stolec olomúcky, a kiežby sme ho nielen obdivovali, chválili, ale aj nasledovali! Zaiste pomínuly by z väčšej čiastky biedy tejto smutnej doby, prestaly by nesváry, pravoty štvania tak

jednotlivých lidí, ako aj spoločenských tried, zastavil by sa boj všetkých oproti všetkým a uskutočňovalo by sa aj u nás kráľovstvo Božie, v ktorom tí, čo rozdeľujú bližným, vlastne shromažďujú si nehynúce poklady sami pre seba -- na večnosť.

P. SIGISMUND BOUŠKA, o. s. B.:

STOJAN A STOJAN.

Vidím již v duchu, jak mnohý ze čtenářů mého článku zarazí se již při nadpisu a snad i nemile dotknut, řekne: „Co tohle má být? jaký v tom smysl?“ Snad bude předem uražen nebo alespoň nedůvěřiv k mým slovům. Odpust', příteli, píši bona fide a z lásky, a proto nehněvej se.

Vzpomínám si na počátky literární práce drahého přítele Otokara Březiny. Jezdíval jsem k němu do Nové Říše, konali jsme dlouhé procházky do přírody a když jsme do syta se nahovořili o poesii a poetech našich i cizích, všimli jsme si každého kvítka i broučků v přírodě. Tu povídá přítel: Je to ku podivu, jak každá věc v přírodě jeví se jinak v trojím pohledu člověka! Řekněme na příklad: pavouk. Vidí-li člověk pavouka z povzdálí, řekne: Ale, jaký to krásný pavouček! jak se svítí na slunci jeho pavučinka a on na ní visí jako živoucí šperk! (Ve starých mistrovských dřevorytech japonských v nesčetných variantech zobrazován je motiv ten starými mistry. Slavná básnička Sei Šónagon (990—1070) pozoruje pavučinu a pavoučka a skládá na něho báseň (*uta*). Představte si ale, že některé dáme naší přeběhne pavouk přes ruku. Jaký to výkřik a děs! Pohled z blízka na mnohou věc odpuzuje a leká. Pohlédněme však na pavouka pozorně a klidně, okem přírodopytce a učence, vložme ho pod drobnohled, pozorujme jeho kusadla, jeho nohy atd. A tu v úžase člověk stane před novým světem, mikrokosmos se mu zjevuje, dílo Stvořitele nejvyšší moudrého učí ho v pokoře pokloniti se zázrakům světa stvořeného.

Stokrát jsem na tento příklad myslel a zamysleli-li se vážně, pozorně a hluboce, shledáte tento trojí pohled všude a při všem, nejen ve světě fyzickém, ale i v morálním. Tak je i s mým *Stojanem*.

Studiem Písma, hebrejštiny, cizích jazyků a etymologie, přišel jsem na mnohá tajemství lidských řečí. Je známo, že v Písmě jména osob význačných jsou předurčena Bohem samým, ano i poroučena lidem i před jich narozením.

Nyní ale k věci samé. S drem *Stojanem* seznámil jsem se asi před třiceti lety. Byly to doby *obnovy a obrodu katolického života* a písemnictví u nás, počátky nových myšlenek a uměleckých forem. Karel *Dostál* byl ještě bohoslovcem a přihlásil se první ke mně hrdě a věrně, když jsem počal studovati cizí katolické básníky (francouzské, provençalské, španělské, katolonské .), *hledaje tím*

pro nás vzory a překládaje je. Na Velehradě jsem přednášel a dr. *Stojan*, duše všeho, řídil celý sjezd a staral se o všechny a o všechno, takže nám ničeho nescházelo. Nadšení bylo nesmírné. Dnešní přední spisovatelé, učenci, politikové byli tehdy v počátcích, ale všichni byli jsme plni dobré vůle a nadšení. Zasévali jsme teprve, co dnes již vzrostlo a přineslo již užitek mnohonásobný. Ke konci schůze promluvil *otec Stojan*, otcovsky, pln lásky a celé tisícíhlavé shromáždění zdravilo ho celou duší vděčně. Tenkrát jsem vystoupil na řečniště venku a děkoval Stojanovi, mluvil za všechny a v prorockém návalu nejvroucnějšího vzruchu volal jsem: „Kéž nám Bůh Stojana dlouhá leta zachová a *kéž nám tento drahý stojan pozlatí!*“ — Slova má přijata byla s nesmírným a neutuchajícím aplausem a svědčila o tom, že jsem mluvil všem z duše. Slova mi vyletěla z úst a nevěděl jsem tehdy ještě, že ten stojan *byl* celý z *ryzího zlata*. Dnes to vím a vědí mnozí, ale slupka šedá a nelesklá, nátěr chudoby a pokory zakrýval to očím lidským po dlouhá leta. Já však tenkrát snil již o dnešní době a přál si na Pánu Bohu dočkat se té radosti, až dr. Stojan bude jedním z *našich* biskupů.

To byla ještě éra rakouská. Biskupem býval jen šlechtic a chráněncem Vídně, ale já snil o době příští veliké a slavné, o *rozkvětu* katolického života u nás a chtěl jsem tomu dopomoci uměním a vědou, řadou nových zasvěcenců, spiklenců víry a krásy . . . To byl můj sen a cesta celého mého života. Byl jsem tak šťasten, že žil jsem v úzkém synovském poměru s knězem světcem a to světcem dvojnásobným: církevním i národním, s kanovníkem Benešem Metodem Kuldou! Bohu děkuji za velikou tu milost. Jmenoval se Beneš, říkal mi a psával „benešín“, jmenoval se Metod! Kněz cyrilometodějský. Až vydám jednou v kněze jeho dopisy, dlouhé a krásné, které nejen radily, povzbuzovaly, sílily, ale i *káraly*, kde bylo třeba, ukáže se teprve, čím byl pro tehdejší novou generaci kněžskou a básnickou Beneš Metod Kulda! Pro tuto lásku neměl na růžích ustláno, ale byl to charakter mužný a vzácný a zastal se nás vždy a všude, když snahy naše byly ignorovány, tupeny, podezírány a zkreslovány. To byl velekněz dle Srdce Božího. A zase muž tak originelní, tak jedinečný, že nikdo se mu nepodobal a nebude nikdy. Hello na to ukázal ve svém díle *Physionomie des Saints* a Léon Bloy opakuje to neustále, že světci jsou jedineční, často i nám pcdivínští sluhové Boží, každý jiný, žádnému nepodobný. To je hlavní ráz genia a svatosti. Bůh každého Velkého vede novou cestou, novými a jinými milostmi a každému určuje jiný cit. Sudte sami, kdo dobře znáte arcibiskupa Stojana: je mu někdo podobný v celé republice? Je ještě někde jiný takový Stojan? . . . Ráno před svěcením mluvili jsme o témže tematě s přítelem Zavoralem.

Před třiceti roky snil jsem prorocky o biskupech rázu Stojanova, snil o znovuzrození, obrodě katolického písemnictví a umění u nás, o kněžích učených a vzorných, umělcích lepšího života v duchu Kristově — dnes jsem již zešedivěl, ale dočkal jsem se již mnohého ze svých ideálů, vidím ve Francii a jinde

zkvétati život a umění v církvi, a vidím to i u nás. A co mne nejvíce těší, je radostný zjev v naší *mládeži*, nestydí se za víru svou, studují, pracují, učí na velikých vzorech cizích, tam, kde jsem začal první kopati pracně první brázdy, tam pracuje dnes řada nadšenců *laiků* z inteligence naší akademické. Je radost čísti jejich revue, sledovati jejich práci. A k nim se druží katolická mládež rolnická, venkov na Moravě a dá Bůh i u nás v Čechách To jsou také zásluhy Stojanovy.

Stojan! Říká se: Nomen omen. Jméno samo jest výkladem. — Nejpůvodnější dvousvazkové dílo geniálního francouzského spisovatele katolického — a největšího katolického spisovatele naší doby vůbec! — Léona Bloy: *Exégèse des lieux communs* vykládá frase dnešních planých lidí a ukazuje, co je v nich i proti jejich vůli božského a věčného. Jsou to blesky důvtipu a hlubokého rozumu osvíceného věrou. Bloy odkrývá zapomenutý prasmysl slov. Jsem velkým ctitelem geniálního Francouze a je mým denním zvykem, než jdu spat, čísti v jeho spisech, zvláště v posledních knihách jeho († 3./11. 1917). Myslím si: Míti ducha Bloova, jaký by to byl článek! co ten by tajemných vztahů božských našel mezi Stojanem a stojanem! U něho vše končilo Bohem, věčností a světlem naprosté Pravdy Boží . .

Sám chudičký a pokorný žák Bloův беру do ruky tři slovníky: Jungmannův 1838, Kottův a Rankův a pátrám po významu slova *stojan*. (Zkracuji J., K., R.)

1. *stogan, u, m.*, slaup dutý u kašny, z něhož se voda točj, neb teče, stogatá trauba wodnj, Steigröhre. (J.) — U Žerotína čteme: „Aby se zpravily od vodáka trouby, po nichž voda do stojanu a do zahrady přichází. — Stogan u rybníka, Ständer am Teiche (J.).

2. U Ranka: *stojan, u, m.* Steigröhre, Ständer, Gestell, Wasserständer, Teichständer.

3. Rank: *stojan, a, m.* Strohmann; *stojánek, nku, m.* kleiner Ständer, Garnstock, Gängelband, Seitenblatt am Spinnrade; mont. (= hornicky), Lichtstuhl; étagère (police, polička).

4. U Kotta (českoněm. slovník zvláště gramaticko-fraseologický 1882): *Stojan, u*, stojatá trouba vodní, z níž voda teče. Stojan u rybníka. 2. Podstavec, das Regal, Gestelle, Stativ, der Ständer, Aufsatz. Stojan na láhve, pod úl, na šatstvo, na tabuli, stolní, na květiny, nárožní, der Eckständer, stojan u pomníku, stojan na ocet, olej a pepř, na sirky, k sušení jetele, rohatina.

5. Kott zaměňuje, ztotožňuje místy *stojan* a *stoják* (též R.). *Stoják, a*, na Slovensku lenoch, der Faulenzer. *Stoják, u*, úl stojící, který má patro na patře, der Bienenständer; stoják = prase zabité a opášené; stoják = náčiní stojaté k vyklepávání šatů, der Kleiderständer, stoják na deštníky, hudebniny, zbraň; (v Čechách se říká *stojan* na šaty atd.). *Stoják* = dlouhý stojatý nezavírající se nůž (opak zavěráku). Stoják = stojatý les; stojáky = nohy ptáků, kteří náležejí k lovu zvěři.

6. *Stojan, a, m.* = stoják, lenoch. *Stojan*, hra dětská. Na pastvě hrávají stojana. Každý z hráčů má zašpičatělou hůl. První zarazí

ji do země a ostatní jeden po druhém hledí z určité vzdálenosti hůl tu holi svou vyraziti. Komu se to podaří, utíká a ten, čí hůl zaražená byla, chytá ho. Chytí-li ho, musí ho nésti na zádech až na to místo, kde hůl byla zaražena; nechytí-li ho, nebo neunesli ho, musí kulhati, t. j. skákati o jedné noze na patřičné místo. Hoch přinesený znova zaráží hůl (K.).

7. *Stojánek, nku, m.* = 1. malý stojan, 2. kostra, žebra slunečníku, das Gestell, 3. stavec, kozlík vijákový. Garnstock, 4. stojánek pod poklopem v tiskárně, der Schrank, 5. stojánek v přádlu, das Seitenblatt am Spinnrade, 6. nástrojek, ve kterém se děti učí stát, der Gängelkorb, 7. stojánek = stání, dělá ráda stojánky (lína, všude se staví), 8. pivo, které se stoje pije, 9. prašník ve květech.

Jaká to rozmanitost významů u jediného slova! Není to opravdu Stojanovské? Četli jste slavnostní číslo „Našince“, co tu rozmanitých zpráv z jeho života a vím, že by se dala napsati celá kniha o něm, vážná i veselá. Jak přebohatý život, kolikrát zmnohonásobený život obyčejného pilného pracovníka? Co zájmů, co starosti, co pile, paměti, cest, studia, psaní. přímlov a orodování za hodné i méně hodné, co divů a podivných příhod a co lásky a sebeobětování? „Dokiaľ iní shromažďujú, on rozsieva, rozdáva všetko, čím vládne, majetok, prácu, čas, zdravie, bez rozdielu každému, lebo v každom vidí obraz Boží, dieťa Božie, stvorené a vykúpené od dobrotivého a milosrdného Boha, určené pre kráľovstvo Božie. A keď to činí niekedy i s nehodnými, čo iné činí, ako Otec nebeský, ktorý dáva slunko svojmu vychádzať nad dobrými i zlými a dáva dažď pre spravodlivých i nespravodlivých?“ (Biskup dr. Kmeťko o Stojanovi.)

Zde máte ten *stojan* Jungmannův, „sloup dutý u kašny, z něhož voda se točí, neb teče!“ To je ten déšť pro spravedlivé i nespravedlivé! Stojan vody *živé*, jenž nikdy nevysychá u kašny věčné, a kde buď lidé sami si „točí“, neb voda *sama teče!* A vzpomínám na evangelium z pondělka po 5. neděli posnů: V poslední den slavnosti Ježíš *stál* a volal hlasitě: „Žízní-li kdo, pojď ke mně a pij. Kdo věří ve mne, *proudové vody živé poplynou z útrob jeho.*“ Velekněze vyvolil si Pán, stojan zlatý u vod nebeských, který všem dává vodu živou: Morava. Slovensko, ba celé Slovanstvo je tu zváno: Pojďte a pijte! Ó, šťastné kněžstvo takého biskupa!

Znáte život svatého Antonína, divotvorce? Rozvazte tři jména: *Antonín - Cyril - Stojan!* Proč Antonín? Řekl jsem kdys opravdově: Omnipotentia supplex o Stojanovi. Kdo kdy odmítl prosbu tohoto Otce, kdykoli se za děti, dítě své (i nehodné někdy) přimlouval? Divy se vypravují. Vyprávěl mi kdys ministr Kaněra, že kterýsi klášter jeptišek prosil (před válkou!), za právo veřejnosti pro svou školu. Marně. Obrátily se na dr. Stojana. Všichni poslanci řekli. Je marno, ministr vyučování slavně se zařekl, že už nic nepovolí. Stojan vzal žádost, došel k ministru a *za chvíli* přinesl ji vyřízenou a podepsanou ministrem .

Proč *Cyril*, je každému jasno.

Pohledte na *stojan vodní*, všem rozdává a sám si nic neponechává. Já pak na živou vodu Boží myslím, na milosti, jež Pán bude tímto stojanem hojně vylévati na nové kněžstvo, lepší, čistší, horlivější, obětavější nebo příklad Stojanův mnoho zmůže a rozkol v církvi nutno zažehnati a vinu smazati.

Stojan na šaty se změnil, nebude na něm více pamatného beňovského klobouku, vlňáku a obnošené kleriky. Představuji si takový stojan mnohoruký, jako japonskou bohyni milosrdenství Kvanon, jež všema rukama rozdává, v každé nějaký dar drží a podává, zkrátka takový pravý stojan Stojanovský. A také zase stojan někde z garderoby, na který kde kdo všechno, co ho tížilo, snese a odkládá, aby to nesl, aspoň na nějaký čas za něho. Takový stojan poslanecký, senátorský a teď arcibiskupský. Nebude ta tíže, dnes a v budoucnosti menší. Ale Bůh pomůže, vždyť si Stojana vyvolil a řekl: onus meum leve.

Jsou různé stojany, jak vykládá Kott: Na př. *Stojan na láhve, na doutníky*. To bude asi ten ze svěcení slovenských biskupů. *Stojan na ocet, olej, pepř, sirky* atd. bude asi z arcibiskupské tabule, při níž jsem seděl s redaktory holandskými, red. Otavou z Hlučína, redaktory z Lidu, s milým dr. Novákem, filosofem dr. Kratochvilem, a na niž arcibiskup přišel pozdě, aby hned zase, poněvadž tam „špičkovali“, odešel k milým poutníkům hlučinským. *Stojan na tabuli* školní bude asi z dob studia učitelského z r. 1873, jak o tom dr. Snopek vypráví. *Stojan u řeky* Moravy bude asi onen, s něhož spadl památný beňovský klobouk do vody. „*stojan u pomníku*“ (Kott) bude jednou spíše Stojan na pomníku a bude to nejdražší pomník moravského lidu, který dnes v srdci svém zbudoval mu pomník na statisíce. „Ať žije tatíček Stojan!“ slyším dosud z památného holdovacího průvodu. A toto jméno je samá pravda! Statisíce mohou předstoupit jednotlivě a říci: Mě osobně učinil Stojan to a to, a druhý: Mě to a to atd. To je láska za lásku a taková popularita se nedá koupit ani poručit ani papouškovat. To je samovolný dar lidu.

Stojan na knihy má také svůj smysl. Arcibiskup mluví prostě, ale každá věta prozrazuje učeného muže a každá jeho řeč, ať latinská v klasické latině vedle talijánské latiny nuncovy, nebo česká ke kněžím a lidu, či německá k Němcům, svědčí o rozeném řečníku a učenci. Cestou do Olomouce jel jsem s Němci. Mluvili stále o dr. Stojanu v úctě veliké a jejich řeč mě velice dojíkala, viděl jsem, že ho milují, a při tabuli byl jsem svědkem nadšeného volání jejich po přípitku arcibiskupově. Z toho jsem měl velikou radost, smířobou národností na Moravě tím spíše se zdaří.

Stojan na noty bezčetné muziky Stojanovské nepotřebovaly, nebo hrály z paměti. Radoval jsem se, když oblíbená kapela Stojanova zastavila se před residencí a kolem defilovalo na 70—80.000 nadšenců z Moravy a Slovenska.

Stojan, a = stoják, lenoch. Zde by se muselo říci: lucus a non lucendo. Nesmírná práce dr. Stojana, píle a neúmornost je známa. Já ale myslím zde na jiného stojáka par excellence: sv. Šimona

Stylitu. Na sloupě stojí celý život a odtud všechny učí, divy tvoří, všem radí, za všechny oroduje. Náš Stojan je takovým moderním stylitou. Na poslaneckém řečništi, v říšské radě, v Nár. shromáždění, na schůzích lidu, kleru, studentů, omladiny, rolníků atd. stojí do úmoru a řeční a stará se o pomoc všem a každému. A *stojí* dnes vysoko, tak vysoko, že stojí nejvýš, jako na sloupu, jako vrchní pastýř lidu a Moravy. A stojí pevně a věrně k církvi, k lidu a republice. Četl jsem s úžasem poznámku v „Č. rep.“ po svěcení olomuckém, že prý aby dr. Stojan také pro republiku vykonal to, co činí pro církev!! Spadl ten písálek s měsíce? Měl vidět ty statisíce v Olomouci, slyšet jejich jásot! Odkud přišly? Nejsou z republiky? Kam patří? Jaká je většina obyvatelstva dle víry? Pro koho pracoval dr. Stojan celý život do svého 70. roku? To chlapec z redakce „Č. R.“ neví?

Stojan je hra dětská, jak ji popisuje Kott. Hra s holí zašpičatělou. Bude třeba, tatíčku Stojane, abys pozvedl svou hůl pastýřskou, dobře zašpičatělou, Metodovu! divotvornou proti mnohým vlkům ve svém státě. Bude potřebí hry ne dětské, ale mužné. A proti všem, kteří této přesvaté berly Metodovy nectí.

Stojan = podstavec. Před zrakem mým duševním vyrůstá podstavec zlatý, drahocenně zdobený perlami slz, prolitých z vděčnosti od Tvého lidu, tatíčku Stojane! Zdobený drahokamy Tvých zásluh a na němž vysoko k nebi tyčí se Monstrance zlatistá, jejíž paprsky svítí a střílí do všech zemí Slovanstva, a všechny volají a zvou k centru všech paprsků těch, ke Kristu Svátostnému! — Končím se strachem tuto exegezi a prosím přátele své Šrámka, Hrubana a Valouška, by se za mne u tatíčka Stojana přimluvili.

VENDELÍN

NEZMĚNIL SE . .

Jakým byl, takovým zůstal. Od mládí dobrákem od kosti. Sv. Martin dle legendy dal prý žebrákovi půl pláště, ale pan arcibiskup dr. Stojan jistě by dal žebrákům poslední svou kleriku. Už za kaplanských let nikdo prý z jeho příbytku neodešel neobdarovan. Byl vždy apoštolem. Jeho životním úkolem a cílem bylo vždy jen těšit, pomáhat, dobro působit. Až někdy jsme to měli mu za zlé. Však kdysi kolovalo perutné slovo, že poslanec dr. Stojan podporuje kdekterého. Zřídka kdy se tázal prosebníka, kdo je a jaký, jemu stačilo, že prosil. A vždy pomohl. Kolikrát jsem uvažoval, kdybych měl jen porto od přimluvných dopisů dra Stojana, které odeslal se svým obvyklým: „Všeho dobrého na Pánu Bohu...“, že bych už měl pomalu „bankál“, za nějž bych mohl směle koupit v Praze činžák i za dnešních drahotných poměrů.

Nedá se dnes ještě, za jeho života, vše psát, co o jeho životě, věčném ježdění, řečnění, kázání, pořádání slavností a prů-

vodů, hostění, darech, věčném shonu a kvapu víme, ale přes to mé prostověkosti, za níž jistě při příležitosti dostanu s jednou cikárkou a stopečkou slivovice a snad i koláčem „vypukací“, to nedá, abych nenapsal, dříve než to z paměti vymizí, několik charakteristických, veselých a život i povahu pana arcibiskupa ozřejmujících příhod, které jistě najdou ohlas a oblibu u čtenářstva

Poslanec dr. Stojan byl jmenován proboštem v Kroměříži. Jak to bývá zvykem, a zejména jak se to u novopečeného probošta rozumělo samo sebou, připravovala se na proboštsví v Kroměříži slavná instalační hostina, k níž pozvány „špice“, známí i přátelé. U Stojanů bylo vždy mnoho povolanych i vyvolených. Tož se peklo, vařilo a smažilo, aby všeho byla zásoba. Zejména „žetnyho“. Pec už týden předem byla rozpálena. A v sobotu před instalací špižírny a komory na proboštsví byly plny vonného, křehkého pečiva. Neteř dra Stojana, které my, kteří se také rádi přiživíme, říkáme „matička“, spokojeně hleděla na zásoby . . . To bylo v sobotu v poledne. Večer, aniž by kdo z domácích tušil, přihrnul se ku proboštsví houf dětí, vedených drem Stojanem. Vlastně ne houf, ale celé nekonečné stádo. A dr. Stojan šel pátrat po zásobách. Našel je. A vzal okříny a řešeta, vynášel a poděloval. A děti braly, jedly, já-saly. A houfy dalších se valily. To bylo večer. A ráno — „matičku“ by byla ranila mrtvice. V komorách a špižírnách bylo pusto a prázdno a nicota se vznášela nad řešety. Celotýdenní práce a námaha v base. Nezůstalo ani těstového „žebráčka“. Pro hosty nic „žetnyho“ v domě. Ale dr. Stojan byl spokojen a kroměřížské děti též!

Před nedávnem konala se slavnost svěcení biskupů v Nitře. Po svěcení přišly různé deputace, zejména naše Orelské Jednoty na hrad biskupům blahopřát. V jejich zastoupení přijímal blahopřání dr. Stojan. Jeho audienční komnata byla v nebezpečné blízkosti jídelního sálu. Dr. Stojan se marně ohlížel, kde by našel pro gratulanty „nejakó počastnó“. A našel ji v jídelním sále. Na stole stály narovnány lahve s vzácným vínem a kdes na straně krabice s doutníky. Dlouho se nerozmýšlel. Každé z deputací dal po lahvi vína a jednotlivcům každému po doutníku.

A když nastala hostina, opakovala se příhoda ze svatby v Káni Galilejské. Neměli vína. A když se po hostině sháněli hostitelé po doutnících, našli prázdné krabice. Gratulanti však byli spokojeni, a dr. Stojan také!

Když byl ještě dr. Stojan farářem v Dražovicích, tu neoplýval právě pozemskými statky, jež mol a rez kazí, a byly-li už nějaké, pak jim uměl se svými hosty pomoci. A tož jednou už bylo na faře jak po vymření. Na dvoře už nezakdákala ani slepice. Pusto a prázdno. Hladová Nirvána. Jen pečlivá Marta, hospodyně, skryvala před ostražitými zraky dra Stojana v zastrčeném chlívku živý

poklad. Dvě slepice a kohouta, kteří s blížícím se jarem měly zploditi nové, rozvětvené pokolení ptáků kurovitých na farském dvoře. A v té době přivedl si dr. Stojan asi šest hostů. Nebylo je čím pohostit, mimo pecnem chleba. Hospodyně krčila rameny. A vtě právě kohout, mrcha nepokojná, si zazpíval. Do dra Stojana vjel oheň. Pátral — a našel. A hloupý kohout hned svůj zpěv odpykal krkem. Ocítl se na pekáči k radosti dra Stojana, který byl spokojen, a hosté též. Ne však hospodyně.

*

Přišel jsem do residence dra Stojana, jak obvykle k „matičce“ do kuchyně. V kuchyni bylo prázdko, ale ve vedlejší komoře se kutilo cos tajuplného, až mně to bylo nápadno. Tázal jsem se po příčině.

„Prosím vás, ale nezradte nás panu strýčkovi,“ pravila „matička“, my zabíjíme, ale potichu, aby to pan strýček nevěděl. Kdyby se to dověděl, pak nám navodí tolik hostů, že prase se mine za den a já pak nebudu mít celou zimu čím mastit.“

*

Dr. Stojan je u ředitele severní dráhy dra Banhanse s drem Hrubanem na intervenci. Přimlouvá se za nějakého železničního zřízence, který pro krádež, nebo něco podobného byl propuštěn ze služby. Líčí pohnutě bídu svého chráněnce, pláč jeho desíti dětí a šílenství jeho ženy. Tvrdí, že zřízenec se stal obětí služby a nepravdivých udání, že je nevinen jako beránek. Řediteli Banhansovi líčením lidské bídy se už válí v očích slzy, jako hráchy.

„Prosím, pane poslanče,“ táže se ředitel, „jaké máte důkazy nevinny onoho člověka?“ Dr. Stojan upadl trochu do rozpaků, avšak hned odpověděl: „Excelence, vždyť on mne sám ujistil, že je nevinen. A to mi přece stačí.“

Poslance dra Stojana poznáte na nádraží už zdaleka po jeho klobouku, v němž nikdy se neobjeví prohlubina nebo důlek, ale který je vždy tak vypouklý, jak jej v továrně zhotovili —, a po nezbytném jeho vlňáku. Svěho času ještě, za éry rakouského parlamentu, byl klobouk dra Stojana už ve strašně povážlivém stavu. Už hrál všemi barvami, ba dokonce už svou oblou, „beňovskou“ formu ztrácel. Běda však tomu, kdo se opovážil naň sáhnout a dlaní v něm udělat podlouhlou čáru, nebo dolinku. To byl úhlavní nepřítel jeho majitele a také obdržel, co proto. Kolegové poslanci, zejména farář němčický, P. Valoušek, už se za svého přítele — správněji řečeno, za jeho klobouk styděli. Jednou, jak jeli společně na „rajsták“, uzrál v hlavě Valouškově „potmělónné nápad“. U Břeclavy, právě v těch místech, kde severní dráha křižuje Moravu, vyběhl P. Valoušek dra Stojana, ať se otevřeným oknem podíva, co to plove po rozvodněné řece. Pravě, jak se dr. Stojan nahl z okna, zavál vítr, jemuž P. Valoušek asi také trochu pomohl, a typicky „beňovský“ klobouk se poroučel vlastníku do dravých

vln a plul k Sulíně. Nastalo trochu zlořečení. Ve Vídni byl nucen dr. Stojan u nádraží si půjčit klobouk. A v tom chodil pár dní. Nový si nekoupil. Až jednou, dostavili se poslanci všech možných národností a politických názorů do Rathauskelleru. Též dr. Stojan ve vypůjčeném klobouku. A prostořeký P. Valoušek sdělil poslancům, jaké „neštěstí“ se stalo s kloboukem dru Stojanovi. Všichni jej litovali a jeden z poslanců dal pilný návrh, aby se přítomní „složili“ kolegovi na nový klobouk. Stalo se. Valoušek vybral tolik, že dr. Stojan mohl si koupit za tehdejší láce klobouků několik. Tehdy celé Rakousko přispělo svým obolem dru Stojanovi na nový klobouk. Ovšem zase typický, bez prohlubiny, hezky oblý, fasony „beňovské“.

*

Dr. Stojan nikdy nedržel na parádu vlastní osoby. I když už se stal kanovníkem. Nemiloval kufrů a sluhů. Svou kanovnickou garderobu, totiž fialovou kleriku, kožešinový plášť a hvězdu na brunátné stuze vozil zabalenu ve vlněném plátně pod paží. Na církevní slavnosti v Kunovicích se mu stalo neštěstí. Kanovnická hvězda mu kdesi z vlněného plátna vypadla. Ztratil ji. Ale našla se. Kunovští kluci ji vyškrabali odněkud z bláta, omyli si ji v luži a jejich pohlavár si ji pyšně připnul na svá hrdinná prsa.

Pověst o vzácném nálezu však nezůstala dlouho utajena. Brzo přišla na faru zvěst, že „Francek našel tuze pěknou vězdu“ „To je moje,“ prohlásil dr. Stojan. A v brzku byla pohlaváru hvězda odňata a vrácena vlastníku

Když nějaký človíček vede sedm let proces, nasytí tučet advokátů a „promaže to“ už ve všech instancích, obrací se obyčejně na dra Stojana jako na útočiště poslední a konečné. Já ve své právnické hatmatilce říkám takové instanci „salcamt“. Když už před válkou dr. Stojan seznal, že jsem také trochu přičichl k paragrafům, obyčejně doporučil mně takového nešťastníka a přál mi ku jednání s ním „všeho dobrého na Pánu Bohu“. Strýček přišel, půl centu starých usmolených a pomaštěných spisů pod paží, několik kilo v červeném šátku s „ušima“ v ruce — a informoval mne. Akta rozkládal po stolech i po zemi, na níž si klekl. A konečně jsme byli z případu hloupí oba. Poradil jsem, jak se dalo. A vždy jsem musil podati dru Stojanovi zprávu. Poslal-li mi akt ku prozkoumání, vždy na něm stálo: „A toto mi vraťte“. Běda, kdybych nebyl včas vyhověl. Došel nový dopis s urgencí. Jednou mne viděl hráti divadlo. Hrál jsem nějakého sluhu, který se musil moc klánět. A druhého dne mně psal dr. Stojan: „Klánět se umíte tuze pěkně, ale na dopis rychle odpovídat ne. Čekám odpověď! Všeho dobrého na Pánu Bohu.“

*

Mužským návštěvám má dr. Stojan ve zvyku podati „óctó“ cigáro. Každému nabídne je slovy: „Vemte si, ale jenom jedno.“ Má to svou odůvodněnost.

Jednou k němu přišel na návštěvu hanácký „stréček“. Hanáci nikdy nebývají na málo zvaní. Dr. Stojan vzal ze stolu balík doutníků a vybídl strýčka, aby si zapálil. Strýček, místo co by měl vybírat špetkou, bral oběma rukama.

„Tož vám pěkně děkojo, pane poslanec,“ a zastrčil celý svazek doutníků do hluboké náprsní kapsy svého „vintroku“. A od té doby vybízí dr. Stojan pouze k vybrání si jednoho cigára. Jen když s někým se hodně vyvadí, tož mu dá, aby ulevil jeho bolu, dvě. Jedenkrát, a to bylo, když Orlové mu přišli blahopřát v nových stejnokrojích, podělil každého třemi. Musili se mu moc líbit..

Dr. Stojan není ani trochu „předsebevzíté“. Ani, když jej svatý Otec jmenoval arcibiskupem. Zpozdil se vlak ku Praze. Dr. Stojan byl nucen čekat. Zašel si do nádražní restaurace mezi prostinké obecnstvo, poručil si sklenici obyčejného piva, opřel bradu o dlaň, trpělivě pil a trpělivě čekal. A strýci a tetky, když poznali, kdo mezi nimi sedí, nejprve vyvalovali oči a pak si libovali: „To sô pravé arcibiskup. Ti o sobě nic nemeslijó, jako ti drozi ..“

Ze zemské nemocnice jede olomucká električka a v ní (už arcibiskup) dr. Stojan. Musí státi, přidržovati se řemenu, ježto vůz je přeplněn. Na stanici kdos vystoupil a v koutku se uprázdnilo místo. Malinké, ale přece místo. Dr. Stojan si usedl jen na kraj lavice. Dále nemohl, ježto se tam roztáhla obšírná tetička. A byla nepokojná, až běda. Ač vážila metrák, vrtěla se stále jak vřetenó.

„Prosím vás, tetičko, netlačte se tak na mne, vždyť spadnu,“ domlouvá jí dr. Stojan.

„A mosíte beť tak klosté?“ odsekla mu tetka.

Ve voze se ozval utajený smích a trapné ticho. U své residence dr. Stojan vystoupil.

„Víte, tetičko, kdo to byl?“

„A co já vim. Jistě jakések klosté falář. Roztahoval se to a usádlel se mně na falde.“

„Co by farář! To byl pan arcibiskup dr. Stojan.“

Tetka vyvalila oči a oněměla.

„Je, Marja, tož tak, tož to já sem nevěděla. Co sem to leda, já hlópa roba spiskala. To se ho mosim jít hned odprášet. Pro Boha svatyho ..“

*

Poslanec, nyní senátor dr. Stojan polovinu svého života ztráví ve vlaku. Pracuje ve vagoně, modlí se breviář a spí. K vlaku dochází vždy hodně zavčas, ale někdy se mu stane, že je nucen povoláním se zdržeti a stěží ještě dospěje ke vlaku. Jednou se zdržel při bohoslužbě na dómě. Před kostelem už ho čekala služka s vlnákem. Ubíhal s ní k stanici elektrické dráhy v klerice. Než

však došli, ujela mu elektrika zrovna před nosem. Poslední, již mohl dosíci vlaku. Rozhodl se, že půjde pěšky. V průjezdu v hotelu Slavia svlékl kleriku, vzal vlňák pod páži a ubíhal k nádraží. Vté jej dohonil poštovský vůz s nákladní poštou, vysoký, s plechovou korbou.

„Človíčku, svezte mne na nádraží,“ zakřičel na vozku. Poštovský panáček, který dra Stojana znal, zastavil archu úmluvy, vytáhl jej půltřetího metru vysoko k sobě na kozlík, práskl do koní a ujížděl s dr. Stojanem k nádraží. Málem bych býval oněměl, když jsem tuto „příležitost“ potkal v aleji, vedoucí k Hodolanům.

A dr. Stojan dospěl včasně k vlaku.

Bylo před hlasováním v Nár. shromáždění. Mělo se vypomoci těm nejubožejším z ubohých, kněžím pensistům. Posl. dr. Stojan už byl od intervencí u jednotlivých klubů a běhání celý umořený. Ale kdo by jeho prosbám odolal? Výpomoč byla odhlasována. A dr. Stojan s rozzářenou tváří vešel na řečnickou tribunu a promluvil krátkou, ale účinnou řeč. Poděkoval třema slovy: „Pán Bůh zaplať!“ A sestoupiv s tribuny obrátil se k poslanci dru Krejčímu, který nikdá nevyniká velkou přízní k římsko-katolické církvi, vytáhl dva koláče z kapsy a podal je dru Krejčímu: „Tu máte, vy —, za to, že jste nehlasoval proti. A polepšete se!“

Sedí nás několik u jmenovaného arcibiskupa dra Stojana v jídelně: msgr. Šrámek, dr. Hruban, red. Světlík, red. Zamykal, Dolanský a já. Přišli jsme se domluvit o slavnosti svěcení. Dr. Stojan, který si před naším příchodem trochu zdřiml, přišel do chladného pokoje, v němž jsme byli nuceni sedět v zimníku, prostovlasý a pouze v lehké klerice. Marně jsme mu domlouvali, aby se tepleji oblékl a vzal na hlavu aspoň kvadrátek. Když dr. Hruban neustával mu domlouvati, osopil se naň dobrácky: „A co si myslíte, že jsem tak háklivý, jak doktor Hruban? Já su Stojan!“ Ale pak si přece hlavu pokryl a oblékl se do kabátu.

.

Když dr. Stojan kaplanoval ve valašském městě, počal pojednou choditi v nejtuzší zimě v pouhé klerice. Přátelům bylo divné, jakou to zavádí novou módu a pátrali po příčině. A tu k nemalému úžasu zjistili, že svůj zimník půjčil ubohému, zbědovanému výpomocnému písaři, aby jej zastavil a vypomohl si ve své bídě.

*

Podobných historek se vypravuje nesčetná řada. Všechny svědčí, že na stolec svatého Metoděje byl jmenován vlastenec, člověk zlatého srdce, lidumil!

UVÍTÁNÍ.

Seděl jsem právě v kanceláři nad jakousi rušenou držbou a potíral ze zákoníků svého odpůrce, když ve vedlejší pracovně nepřítomného dra Hrubana zavzněl hlas někoho, jehož tak miluji, že bych jej někdy rozsekal sekerou na třísky: hlas telefonu.

Nerad, vztekle a s nadávkou na rtech vstával jsem od svých zákoníků a nevrle bral sluchátko k uchu.

„Haló, zde doktor Řehulka, kdo tam?“ „Haló, zde administrace „Našince“, Geyer. Pane doktore, sděluji vám radostnou zprávu. Právě jsme obdrželi z nunciatury z Prahy telegram, že pan kanovník Stojan je jmenován arcibiskupem.“

„Sláva. Kdy přijede do Olomouce?“ „Pravděpodobně dnes večer. Nevíme však jistě, kdy. Možná, že rychlíkem k sedmé hodině večer, možná že až osobním vlakem k půlnoci. Musíme jej uvítat.“

„Dobrá, přijdu též. Domluvíme se. Děkuji za radostnou zprávu.“

Zakroutil jsem třikrát klikou, třikrát zahrčel zvonek v aparátě. Tentokrát s radostí jsem od telefonu, svého trapiče, odcházel. Vždyť splnilo se konečně přání nás všech. Pan kanovník dr. Stojan arcibiskupem, nástupcem sv. Metoděje! Řím projevil pochopení pro naše přání a postavil nám v čelo muže, jehož si přál míti na arcibiskupském trůně celý národ. Vox populi. vox Dei!

Ani jsem ještě nedošel k svým zákoníkům, ozval se hlas mého „milého“ přítele opět. Nebylo zbylí, než vzít sluchátko poznova.

„Haló, zde dr. Řehulka, kdo tam?“ „Servus, synku. Tady Dolanský. Ty, natáhni uši. Pan kanovník Stojan je arcibiskupem. Právě přišel telegram. Večer přijede, pudem ho vítat. Tož se připrav taky.“

„Já už to vím.“

„A kdo ti to řekl?“

„Z „Našince“.

„Tož ty mně taky! A přindi v poledne, domluvíme se.“

Zase jsem odzvonil a šel ku své práci. Stěží jsem odzvonil, už zase se „věrný“ přítel ozval. A zase třetí známý hlas oznamoval, že máme nového arcibiskupa. A nebylo to oznámení poslední

Tentokrát, ač jsem musil stále k aparátu běhat, jsem se nezlobil. Splnilo se přání mé a přání nás všech.

V poledne se sešel v Katol. domě u černé kávy nejužší kroužek nás známých. A tam jsme si dle nauky o pravděpodobnosti vypočetli na základě toho, co jsme z Prahy zvěděli, že nově jmenovaný pan arcibiskup může přijeti teprve k půlnoci.

I usnesli jsme se, že na nádraží půjde jej očekávat pouze dvoučlenná deputace, sestávající ze chéfredaktora Světlíka a vikáře P. Striže, ostatní pak že se shromáždíme k 10. hodině večer v residenci dra Stojana, o čemž už domácí lidi uvědomíme. Současně jsme poslali do arcibiskupské residence s prosbou, aby byl vyslán na nádraží pro pana arcibiskupa kočár.

Pro ten případ, že by přes očekávání měl pan arcibiskup přijeti už rychlíkem, usnesli jsme se, že na každý pád už půjdeme k 7. hodině na nádraží.

Odpoledne uběhlo jako voda v běžném, denním shonu. Ukončil jsem svou žalobu z rušené držby, a když zimní, sychravý večer zahálil Olomouc temným rubášem, běžel jsem z kanceláře s nezbytnou svou aktovkou pod paží do „Našince“.

Na schodech k redakci vrazila do mne temná postava, až bych se býval poroučel nosem dolů.

„Kdo to?“

„Já, Medek.“

„Kam pak, Meděčku?“

„Na nádraží, vítat pana arcibiskupa.“

„A přijede?“

„Nevím.“

„Tož já půjdu s vama!“

A hned jsme ubíhali náměstím a Ztracenou ulicí k nádraží. Několik chodců náš spěch odstonalo štouchanci, ba i několik psíků spustilo nárek. Kvapili jsme hodně bezohledně. Za Katol. domem narazil jsme na osobnost širší než delší. Přítel Dolanský. Ne-spěchal, šel pomalu. A sdělil nám, že pan arcibiskup přijede až v noci. Už je to jisté.

Tož k 10. hodině večer počala se klenutá kuchyně ve známé starobylé, fádni budově residence dra Stojana plnit samými známými. Dostavili se z prvního patra nájemci pana arcibiskupa (má jich nejmíň tucet!) univ. prov. dr. Hudec, kapitán Krátký, zvaný Pepíček, docent P. Hrdý, pak kanovník Ledóchowski, přátelé Dolanský a Medek, redaktor Zamykal a moje maličkost.

Abychom měli co dělat a nezaháleli, krmila nás neteř pana arcibiskupa, jeho pečlivá Marta, preclíky. Od Stojanů totiž nikdy neodejdeš „se suchó hubó“. Já aspoň pro svou osobu jsem residenci vždy říkal „hotel Stojan“.

V družném hovoru běžel rychle čas, a odbilo jedenáct. Z kuchyně, kde jsme přece nově jmenovaného pana arcibiskupa nemohli vítat, vypravili nás domácí do ozdobené jídelny v prvním patře a určili, že uvítání se vykoná na schodišti.

Bylo už skoro půl dvanácté, vlak od Prahy už jistě přijel, ale pan arcibiskup s dvoučlennou deputací, vyslanou mu vstříc na nádraží, dosud nepřijížděl. Už jsme byli netrpělivi. Nervosní kanovník Ledóchowski, který svou osobní intervencí v Římě a vzácně bohatými svými styky získal si nemalou zásluhu o jmenování dr. Stojana arcibiskupem, stále otevíral okno a vyhlížel do temné, sychravé noci, zda už pan arcibiskup nejede. I já sám jsem netrpělivě tlačil svůj nos na okenní tabuli, ale marně mezi jedoucími od nádraží kočáry jsme hledali povoz arcibiskupství a marně naslouchali, zda neozve se známy, těžký dusod bujných arcibiskupských vrátníků.

Od hotelu „Slavia“ po chvíli za nočního ticha ozvalo se zazvonění a zavytí tramwaye, která blíž a blíž jedouc házela žlutavé

světlo na špinavou olomuckou dlažbu a na ovhlé, svítící koleje pouliční dráhy.

Už pomalu se blížila dvanáctá. Vzdávali jsme se už veškeré naděje.

Elektrika projela pod residencí a zastavila se poblíž Katol. domu. Bylo v ní jen pár lidí. A tu, proti očekávání, vystupují z ní tři postavy. Jedna zavalitá, dosti vysoká v typickém klobouku a s vlňákem pod paží, za ní maličká — a ještě třetí, vzpřímená.

Ano, jistě nás neklame zrak! To je pan arcibiskup a naše deputace. Přijel, hrůzo, elektrikou, po demokraticku. Proto rychle dolů.

V domě nastal křik. Široký průjezd v residenci, vyložený vrzavými trámy, se osvětlil a z kuchyně i ze schodiště vyrazil houf postav. Vše v radostném, vzrušeném očekávání. Zavzněl zvonek, kdos otevírá vrata — a jimi vchází sehnutá postava našeho nového arcipastýře, který snímá s prošedivělé hlavy svůj starožitný klobouk ustálené formy a zdraví: „Pochválen buď Ježíš Kristus, dobrý večer .“

„Ecce, sacerdos magnus .“, mihlo se mi v mysli, ale už jsem se nezdržel a vzkřikl jsem, co jsem měl síly: „Ať žije pan arcibiskup!“ A za mnou celý shluk lidí mé volání opakoval.

Sám pak s přítelem Dolanským hnali jsme se po rukou pana arcibiskupa, abychom je políbili. Bránil se tak, až mu nezbytný vlňák upadl, a když jsme přece svého cíle dosáhli, dostali jsme po pohlavku a dobrácké důtce:

„Prosím vás, nedělejte mi tady rámus, nebo mne i s vámi sebere policajt. Přece je už půlnoc a pokojní lidé spí.“

A hned se obrátil k druhým jej vítajícím, ku kanovníku Ledóchowskému, Medkovi, Zamykalovi. A první jeho starostí bylo: „Jenom, prosím vás, lidi, co vám nyní o půlnoci dám .“

Leč z kuchyně obdržel ujištění, že o pohoštění už je dle možnosti postaráno.

To pana arcibiskupa velmi upokojilo a vedl si nás po schodech do svých pokojů a pak nás „sádlil“ ke stolům, nejprve ku obvyklé slivovici a pak ke koláčům a čaji. Zběžně sdělil bližší o svém jmenování, přijetí u nuncia a pak se šel převléci.

Zatím nádražní deputace, chéfredaktor Světlík a P. Stříž líčili nám „uvítání“ na nádraží. Došli včas, avšak marně čekali na kočár, objednaný v residenci. Tam totiž se ženil pan portýr a pravděpodobně nemohli už na rychlo vše připravit a sehnati . . . Vlak od Prahy dojel s malým zpožděním, všichni pasažéři už odešli, vrátný uzavřel dveře od peronu. Deputace s kyselou tváří seznala, že pan arcibiskup — nepřijel. Proto oba pánové smutně odcházeli a usedli do tramwaye, jíž chtěli dojetí k nám a zvěstovati nám nemilou zprávu. A právě, když už řidič dal znamení k odjezdu a vůz už byl málem v pohybu, vyběhla z nádraží postava, volajíc zastřeným (u nás říkají „trocho nakřapnotém“) hlasem: „Človíčku, počkejte ještě, svezete mne taky.“

Řidič zastavil a do vozu vstoupil ten, který byl marně očekáván — pan arcibiskup dr. Antonín Cyril Stojan. V elektrice,

v lidovém, demokratickém dopravním prostředku, který za korunu vozí boháče i chudáka, byl uvítán naší deputací a vezen domů lidový arcibiskup. Nikoli kočárem, taženým frkajícími černými oři, zpod jichž klopýtá srš jiskry, ale elektrikou, tak, jak vždy bylo jeho zvykem, pro tince. Jako apoštol, bez pompy a parády . .

Bylo nám měkko u srdce, když šéfredaktor Světlík vše vypravoval.

Zdrželi jsme se u pana arcibiskupa ještě asi deset minut. Seděl mezi námi vážný, spíše zasmušilý, než veselý, cítě tíhu poměrů, rozháranosti a bojů i těžkého a zodpovědného úřadu na svých bedrech. Začali jsme básnit o slavném jeho vysvěcení, na které musí dojetí celá Moráva . .

„Ja, budete shánět parádu, a zatím mi lidé odpadají od církve a v bohosloví mám tři alumny, přes které je vidět . .“, bylo jeho odpovědí. „Raděj mi dejte horlivé panáčky . . Takový prostý selský synek z Beňova, jako já jsem, nepotřebuje a nenavykl na slávu!“

Tak nějak, lidovým rčením odbyl naše horování pan arcibiskup, máje jen strach, abychom příliš nerámusili, aby na nás, kdy pokojní lidé už spí, nepřišel policajt!

Rozcházelí jsme se s příjemným teplem u srdce za noci ku svému domovům. A pan arcibiskup, nástupce knížat a královské české kaple hrabě, doprovázel nás po schodech a vrzavém průjezdě svého „hotelu“, z něž dosud žádný neodešel s prázdnou, až ke vratům . .

Tož tak jsme po prvé uvítali pana arcibiskupa Stojana, muže z lidu a jeho miláčka, u nás v Olomouci.

PŘÍPRAVY KU SLAVNOSTI.

Již na tucty bych mohl počítati manifestační slavnosti a sjezdy, jež pomáhal jsem pořádati. Práce bylo vždy dost a dost a rozčilení a nervosy i různosti názorů ještě více. Býval zvolen slavnostní výbor, několik podvýborů, různé odbory a komise, takže bylo někdy skoro potřebí zvláštního pořadatele, aby vedl v evidenci všechny ty „slavnostní korporace“.

Každé větší slavnosti předcházela nekonečná řada schůzí, na nichž často až příliš čile hovořeno a debatováno i navrhováno tolik, že se všichni jen navrhováním často přepracovali.

Tentokráte jsme na to vyžráli jinak. Předseda naší odpolední „plenárky“ v Katolickém domě, šéfredaktor Světlík, při započeti porad o slavnosti kategoricky prohlásil, že nejprve je potřebí slavnostní kanceláře. My ostatní jsme se poslušně podrobili. Jednohlasně usneseno „zabrat“ pro ten účel kancelář „lkony“ s jednou silou, a slavnostně jsem byl pověřen vedením kanceláře. Potom usneseno svolati přípravný výbor slavnostní. Pozvání předsedové všech organizací Velkého Olomouce, zástupce metropolitní

kapituly, konsistoře, semináře, farních úřadů, kapucínů, dominikánů a voršilek. Po zahájení a vysvětlení účelu schůze šéfredaktorem Světlíkem zvolen byl týž předsedou. Po delší debatě zvolen byl užší výbor čtyřčlenný (šéfredaktor Světlík, vikář Stříž, tajemník Medek a já), jemuž dána plná moc, započítí přípravné práce pro slavnost. Zabráni „lkony“ pro slavnost potvrzeno, a schůze za povznesené nálady skončena.

A tak začala úřadovat slavnostní „čtverka“. Usnesla se pořádati každodenně schůze na „černé“ v poledne v Katol. domě. Schůze ty konaly se opravdu pravidelně. Hned v první schůzi rozděleny „funkce“. Předseda vzal si na starost noviny, P. Stříž ubytování, „lkoně“ uloženo celkové uspořádání a Medek jmenován „šéfem generálního štábu“. Sestaveno provolání, dotazníky, pozvání atd., a tiskárny naše, arcibiskupská a lidová, zapřaženy do prací slavnostních.

Kancelář slavnostní začala do světa chrliti tisíce dopisů a tiskopisů. Za krátkou dobu tří týdnů vyexpedováno bylo přes 1500 dopisů, přes 6000 provolání a dotazníků a přes 20.000 legitimací.

Velkou závadou s počátku byla nejistota, kdy bude svěcení. Slavnostní výbor stanovil sice datum 3. dubna, dokud však nedošly buly papežské, panovala do jisté míry nervosní nejistota. Vždyť i slovenské slavnosti utrpěly hodně tím, že až do posledního týdne před slavností nebylo určité známo datum.

Když konečně došly buly, oddechli si všichni pořadatelé a dali se teprve do opravdové práce. A ta nebyla malá, jak rozsah slavnosti dosvědčil.

Přihlášky účastníků byly spontanní. První bylo naše Slovácko. Neúnavný a temperamentní P. Pospíšil z Uherského Hradiště byl první vlašťovkou, jež donesla opravdové jaro i náladu. Zajel si na ředitelství do Brna a přinesl si odtud povolení k vypravení čtyř zvláštních vlaků. Po něm přihlásil se tichý a houževnatý pracovník náš P. Mlčoch z Uh. Brodu, jenž dal pořadatelsvu mnohé a cenné pokyny. A za nimi hlásilo se Brno, Kroměříž, Třebíč, Valašsko, Zábřežsko, Nový Jičín, Litovelsko, Prostějovsko, Vizovsko, Hořšovsko, Hlučínsko a Břeclavsko.

Hned přibrán do „čtverky“ železniční referent br. inspektor Pavelka, který obětavě zprostředkoval spojení „čtverky“ se zdejším ředitelstvím státních drah. Bylo již v novinách dosti o tom psáno, ale můj referát nebyl by úplným, kdybych znova nevzpomněl příkladné ochoty pánů z ředitelstva, kteří práci a starost pořadatelsva opravdu neobyčejně usnadnili.

Svolány dvě konference dopravní. Prvá konala se ve staré residenci p. arcibiskupa za jeho předsednictví a účasti 11 pánů ředitelstva i „čtverky“. Druhá pak konána v Katol. domě a přítomni k ní všichni vůdcové zvláštních vlaků. Na této konferenci učiněny již přesně příjezdy i odjezdy zvláštních vlaků a klapalo to opravdu téměř ideálně.

Bylo to mistrovským dílem ředitelství, že při nedostatku našich dopravních prostředků a naprosto nedostatečném nádraží

olomuckém, ve dny slavnostní obrovská doprava a frekvence tak hladce šla bez jediného případu neštěstí a zdržení.

Příjezd i odjezd vlaků byl naprosto přesný a ředitelství olomucké opravdu může být na svůj výkon hrdým. Účastníci také hlasitou chválou a díky nešetřili.

Tvrdým oříškem bylo opatření noclehů ze soboty na neděli. V Olomouci je nedostatek místností pro takové účely. Jedině kasárny mohly nám vypomoci. A i tu přišlo se pořadatelsvu vstříc s ochotou neobyčejnou. Místní velitelství dalo k dispozici jízďárny i prázdné ubikace v kasárnách, a vojáci-Orli ochotně nabídli své služby pořadatelsvu. Mužstvo i důstojnictvo pomáhalo nám ubytovati cizince, takže i jim nutno vzdáti veřejný a upřímný dík. I tu bylo jméno arcibiskupa dra A. C. Stojana zlatým klíčem, který otvíral srdce všech!

Slavnostní kancelář pracovala plnou parou. Pětičlenný personál nasazoval noci, aby práci zmohl. Často daleko přes půlnoc se „robotilo“. Ve dne bylo v kanceláři jako v úle. Telefon hrčel bez ustání, z místa i z dále, dotazy a informace telefonické i telegrafické jen pršely, do toho mluvilo vždy plno těch, kteří osobně do kanceláře z blízka i z daleka osobně docházeli, takže bylo opravdu potřebí železných nervů, aby personál vše hladce vyřídil. Místo jedné síly musila „lkona“ přidati ještě čtyři síly kancelářské, a všichni měli práce nad hlavu.

Tak přiblížil se poslední týden a ve slavnostním „úle“ nastala pravé rojení. Generální štáb pořadatelský kreslil plány špalíru a seřadiště průvodu. Vše bylo propracováno do všech detailů. A teprve, až vše bylo připraveno, svolána široká schůze Jednoty Orla, na níž přiděleny jednotlivcům práce a úkoly. Bratři a sestry ochotně a rádi přijímali úkoly jim přidělované.

Bylo ustanoveno 136 pořadatelů a pořadatelek pro sobotu i neděli a až na nepatrné výjimky všichni byli vždy na svých místech. Pracovali bez oddechu od soboty ráno až do neděle pozdě do noci. A mnozí z nich se v sobotu do postele ani nedostali.

Pořádek celé slavnosti byl skvělou ukázkou disciplíny a vyspělosti orelské. Veškera tíha pořadatelská spočívala na Orelstvu a speciálně na Jednotě olomucké. A bratři i sestry s hrdostí mohou pohlížeti na vykonanou práci. Vřelý a upřímný dík i uznání, jehož se jim hojně z řad účastníků dostalo, byl jim zaslouženou odměnou.

O pořádání špalíru rozdělili se bratři náčelníci Večeřa a Černý. Práce ta nebyla lehká v úzkých ulicích olomuckých, v nichž nastavělo se desítitisíce účastníků. Omladina slovácká v krojích obětavě jim pomáhala.

Obrovský slavnostní průvod byl rovněž připraven a propracován předem do nejmenších podrobností. Na malem cvičišku hned z rána postaveny tabulky s názvy jednotlivých skupin, za něž se účastníci řadili. Vše šlo tak hladce, že průvod, čítající hodně přes 30.000 lidí, byl za 30 min. spořádán do osmistupů a mohl se

ihned dati na pochod. Bez křiku, bez hlasitých povelů rostly nekonečné řady pestrého průvodu, který svedla touha ukázati tatíčku Stojanovi, jak ho máme všichni rádi, a zároveň dokazati zastupci sv. Otce, papežskému nunciovi Micarovi, že Morava je, byla a bude cyrilometodějskou!

Kdo byl v Olomouci, nezapomene. V dómské čtvrti bylo k umačkání. Udržeti jakž takž pořádek a frekvenci bylo velkým uměním. Neobyčejně platné služby prokázala pořadatelstvu olomucká policie.

Volné mužstvo přihlásilo se dobrovolně do služby a pomáhalo vytrvale a obětavě pořadatelstvu.

Nebylo třeba nikoho do práce poháněti ani prositi. Všichni rádi a obětavě přinášeli oběti z lásky a úcty k milovanému arcipastýři dru A. C. Stojanovi.

F. Dolanský.

SLAVNOST SVĚCENÍ A NASTOLENÍ ARCIBISKUPA DRA ANTONÍNA CYR. STOJANA.

V tisíciletých dějinách staroslavného biskupství olomuckého dosud nebylo takového svěcení a nastolení nového nástupce sv. Metoděje, jako bylo svěcení a nastolení arcib. dra A. C. Stojana o neděli bílé, dne 3. dubna 1921. Velká je řada biskupů, arcibiskupů a kardinálů olomuckých, není pochybnosti, že mnohý z nich byl vysvěcován a nastolován s velkou slávou, ale že by v tento den bylo se shromáždilo do moravské metropole 70.000 a snad i více lidí, že by nejen Čechy, Slovensko, Morava, Slezsko, Hlučínsko, Vídeň, nýbrž také Polsko, Jugoslavie i katolické Holandsko byly vyslaly své zástupce, že by přítomno bylo tolik biskupů v čele s apoštolským nunciem, toho příkladu bychom v 10 stoletích trvání stolce sv. Metoděje marně hledali. Co Olomouc viděl o slavnosti, toho dosud nebyl svědkem a tak brzy zase možná ani nebude. Moravská metropole tonula po dva dny v moři lidstva všech moravských krojů, nářečí a kmenů, po dva dny hlaholila jejich nadšením a radostí. Byla to podívaná nezapomenutelná, uchvacující! A zraky všech těchto desítitisíců obracely se stále jen po „tatíčku Stojanovi“, srdce všech tlouklo jedním tepem činorodé oběti schopné lásky k novému metropolitovi, o něm může se říci totéž, co velehradská hymna praví o našich slovanských věrozvěstech: Získali láskou Kristu národ celý. Morava dne 2. a 3. dubna v Olomouci promluvila. Ukázala, že chce další svoji budoucnost a příští celého našeho národa a státu stavět dále na tisícileté tradici cyrilometodějské a v jejím duchu s národem vždy držet a s Římem věřit. Ohromná, velkolepá, majestátní účast při vstupu Stojanově na stolec sv. Metoděje mluví jásavou řečí, že Velehrad katolické viry v našem národě přechká a přetrvá všecky bouře, které se nad ním snesly a snad ještě snesou. Dny 2. a 3. dubna mají svůj význam a budou

navždy zaznamenány nejen v dějinách arcibiskupství olomuckého, nýbrž i v dějinách národních, jsou signálem v době, kdy naše republika stále ještě se tvoří a modeluje, jak musí byti upravena tak, aby velká většina národa cítila se v ní duševně šťastnou a stala se tak její nerozbornou hrází. Nezhyne rod, jenž věřit neustane

SOBOTA.

Slavnosti započaly vlastně již v pátek. Večerním rychlíkem z Prahy přijeli již první vzácní hosté, poslanci a senátoři slovenští v čele s posl. Hlinkou. Přijeli: *Dr. Buday, Tomík, Onderčo, Bobok a Tománek*. Pan arcibiskup srdečně je na schodišti uvítal a po dávném zvyku přátelsky pohostil.

Už v sobotu dopoledne bylo pozorovati, že ulice olomucké nápadně ožívují. Ulice od nádraží k arcibiskupské residenci vedoucí zapestřily se svěžími a jásavými barvami národních praporů vztyčených na stožárech, chvojím ověšených. Též jednotlivé budovy, církevní i soukromé, byly už ozdobeny prapory. Jarní slunce hýřilo jasem i mile hrálo a mírný větřík vzdouval čistou pestrost vlajkových trikolor. Jednotliví hosté, kteří chtěli býti mezi prvními účastníky velkolepě chystané náboženské i národní slavnosti a přijeli sami nebo v menších skupinkách, procházeli se už ulicemi. V okolí arcibiskupské residence, před slavnostní kanceláří, kde robotil hlavní pořadatel řed. *Dolanský* se svým „pobočníkem“ br. Medkem a štábem svých pomocníků a pomocnic a neméně horlivých a nadšených spolupracovníků, počínalo býti živo. Dokončovala se ozdoba bývalé kanovnické residence nového pana arcibiskupa, Katol. domu a jiných domů. Kol kasáren v dómské čtvrti a některých residencí jezdily celé vlaky vozů vysoko naložených nacpanými slamníky, za vrchního vedení generálního ubytovatele vikáře Stříže, který za nynějších těžkých časů šťastně ubytoval přes 6.000 účastníků. Spali ovšem jen na slámě, ale přece byli pod střechou. Na rozích ocitly se plakáty oznamující doby odjezdů zvláštních vlaků; z obou našich tiskáren dopravovány do kanceláře v poslední chvíli ještě všechny další potřebné tiskopisy, programy, pohlednice atd.

O 1. hodině odpoł. odešla hudba vítati prvý vlak na nádraží. Přesně v dobu stanovenou, 1³⁵ hod. odpoledne přisupěl vlak o 40 vagonech a vychrlil přes 1300 účastníků z Uh. Brodska. Uvítací výbor v čele s hlavním pořadatelem br. Dolanským srdečně účastníky uvítal. Na peroně nastal na chvíli ruch a šum. Br. dr. Řehulka sháněl slovácké šohaje do banderia a odvedl je s pořadatelem na různá místa, kde byli koně již k opentlení připraveni. Za krátkou čtvrt hodinu vyšel již průvod z nádraží a za zvuku tří slováckých kapel ubíral se do města. Účastníci vlaku vyslovili přání, aby průvod šel ihned vzdáti hold p. arcibiskupovi k residenci. A tak jako barevná stuha vinul se průvod slovácký ulicemi města, a náměstí biskupské před arcibiskupskou residencí, na jejímž balkoně stál nový metropolita, hřmělo nadšeným provoláváním slávy „tatičku

Stojanovi“ Hosté slováctí odvedeni do svých ubikací, a za krátko živly olomucké ulice nádhernými kroji slováckými. Z biskupů první přijeli biskupové slovenští dr. *Kmeťko* z Nitry a *Vojtaššák* ze Spíše. Ulice od nádraží k městu plnila se neustále novými a novými přibylými účastníky. Kolem 5. hodiny odpolední přijeli další zvláštní 4 vlaky. Ze Zábřehu, z Val. Meziříčí, z Hlučína a z Ostravy. A již pořadatelstvo sestavovalo ve městě průvod k uvítání papežského nuncia Micary.

V arcibiskupské residenci bylo mezitím také živo. Před 4. hodinou počaly se komnaty arcibiskupské residence plniti deputacemi, které se už teď daly ohlásiti k audienci u p. arcibiskupa. První byla 20členná deputace *Orla*, která vedena jsouc svým říšským starostou msgrem *Šrámkem* a oběma místostarosty *F. M. Žampachem* a red. *Lad. Zamykalem*, jakož i zemským náčelníkem *Příkrylem*, přinesla p. arcibiskupovi vzácný dar, přes půl metru vysokou bronzovou plaketu, znamenitý to umělecký výtvar olomuckého mladého sochaře mistra *J. Pelikána*, péčí br. Doianského pořízenou. O plaketě bylo již v „Našinci“ psáno a proto popis její pomíjím. Msgre Šrámek hluboce rozechvřen, takže hlas se mu přímo lámal, pozdravil nového metropolitu, řka: Celá Morava prožívá radostné dny. Orel, garda reprezentující dnes už více než 60.000 mladých nadšených duší, raduje se s celou Moravou a republikou. Přichází k nástupci sv. Metoděje, aby mu oznámil, že mu povždy chce býti pevnou oporou, opravdovou a skutečnou gardou, která půjde vždy do prvního boje.

Není Orel hotov ještě se svou výchovou. Ale ujišťuje svého metropolitu, že v něm najde vždy dobrou vůli a snahu, dosáhnouti cíle co nejvyššího. Přináší darem obraz, který bude vždy znamením, jaké úzké pouto váže Orla k moravskému metropolitovi. Arcibiskup dr. Stojan vřele za poctu i dar děkuje. Ujištění daná považuje za velmi cenná a závažná. Prosí celé Orelstvo: *Podporujte mne*. Jsou bouřlivé doby; lidský důmysl nestačí, aby zdolal všechny přívaly, ale s pomocí Boží musíme vše podniknouti, co dobro a zájem svaté věci žádá. Nato představil říšský starosta jednotlivé členy deputace a pan arcibiskup po svém způsobu je všechny pohostil.

Mezi dalšími deputacemi, které se přišly novému nástupci sv. Metoděje pokloniti, byla deputace olomuckého venkova, vedena *pp. Vacou, Okleštlem* a starostou *Bečákem*, dále deputace katolických učitelů, deputace ze Slovácka a mnoho jiných.

Odpoledne také přišly pozdravné, blahopřejné a holdovací telegramy od ústředí *francouzských* katolíků z Paříže a od *česko-americké* katolické centrály v New-Yorku.

Po 5. hodině už byl ruch v dómské čtvrti nezvyklý a přímo sváteční. Pořadatelé míhali se tam a sem, auta jim daná k dispozici zprostředkovala rychlou službu. Před vykladními skříněmi firmy Stadníkovy v Mariánské ulici, Moravsko slovenské banky v Denisově třídě a „Lidové záduhy“ na Wilsonově náměstí kupily se hloučky, prohlízejíce vkusně upravené skupiny s poprsím a portréty pana arcibiskupa, vydanými uměleckými závody „Ikona“. Příliv modré barvy orelských košil byl vždy silnější. Z kasáren,

Chvalkovic a Řepčina přijelo banderium, jež seřažovalo se na náměstí dómském, a v ulici Křížkovského a Wurmově počal se řaditi průvod k uvítání papežského nuncia Micary. O šesté hodině večer vlnilo se prostranství před nádražím jako moře. Tisíce přišly uvítati zástupce sv. Otce.

Na peroně zaujala místo čestná setnina Orla pod velením br. Černého. Čekárna I. třídy byla vkusně vyzdobena. V ní shromáždili se k uvítání generál *Kroupa*, velitel četníků podplukovník *Blaha*, sekční šéf a ředitel stát. drah *Koláček*, min. rada *Žáček*, starosta města Olomouce dr. *Mareš*, zástupci kapituly preláti *Geisler* a *Mayer*, poslanci msgre *Šrámek*, dr. *Hruban*, *Navrátil*, předseda Jednoty brněnského duchovenstva kons. rada *Zavadil*, kanovník dr. *Kupka*, předseda slavnostního výboru šéfredaktor *Světlík* atd. O 6⁴⁸ hod. přijel pražský rychlík. Setnina orelská vzdala čest a hudba hrála hymny, papežskou a obě národní. Hlučným voláním slávy uvítán, vystoupil nuncius arcibiskup Micara z vozu salonního a odebral se do čekárny. S ním přijeli: arcibiskup pražský dr. *Kordač*, biskup kralovohradecký dr. *Kašpar*, českobudějovický *Š. Barta*, opat strahovský *Zavoral*, ministr spravedlnosti dr. *Popelka*, poslanci a senátoři: *Myslivec*, dr. *Kovalík*, probošt *Valoušek*, dr. *Karas*, *Kadlčák*, dr. *Hilgenreiner*, dr. *Luschka*, Matúš *Dúla*, děkan *Krojher*, *Špaček* atd. Zároveň přijela deputace orelská, dr. *Langer* a inž. *Žemla*, která jela nunciovi naproti až do České Třebové a po cestě jej doprovázela. Po vstupu vzácných hostí do čekárny uvítán byl papežský nuncius a biskupové staroslovanským způsobem, chlebem a solí dvěma hanáckými selkami ve starých hanáckých krojích pí Marii *Rychlou* z Holice a pí M. *Střídovou* z Ohnic.

Jménem kleru oslovil nuncia prelát Mayer. Po něm jménem katol. lidu uvítal nuncia senátor dr. Procházka. Nuncius na uvítání francouzsky poděkoval, načež mu byli přítomní hodnostářů představení.

Před nádražím zatím shromáždily se tisícíhlavé davy lidu, které při objevení se nuncia vypukly v nadšený jásot. Za zvuku čtyř kapel hnul se pak průvod do města. V residenci arcibiskupské shromáždil se ve vestibulu zatím přítomný episkopát: biskupové slovenští dr. *Kmeňko* a *Vojtaššák*, zástupce Lvovského arcibiskupa kan. *Kunowski*, košický biskup *Fischer-Kolbrie*, brněnský biskup dr. *Klein*, světící biskup dr. *Wisnar*, ostatní členové metropolitní kapituly, profesori theologické fakulty a téměř všichni členové klubů lidových poslanců a senátorů.

Po příjezdu nuncia uvítal jej pan arcibiskup dr. Stojan. Uvítání bylo krátké, ale tím srdečnější.

O 1^{1/2}8. hod. seřadil se na Žerotínově náměstí pochodňový průvod. Přes 500 lampiónů neseno v průvodě. Čtyři hudby, Orelstvo, Omladina, dva pěvecké sbory a za nimi pak tisíce lidu táhly osmistupem k residenci. Náměstí před residencí bylo v malé chvíli přeplněno a také veškeré ulice naň ústící byly lidem přímo napěchovány. Na balkon vystoupili vzácní hosté s arcibiskupem drem Stojanem. Pěvecký sbor Orla olomuckého, posílený chovankami uč. ústavu z Řepčina, zapěl mohutně smíš. sbor „Já jsem Slovan“.

Pote zapěl sbor německých katolíků řízený P. *Blaschkem* a ku konci mužský sbor Orla olomuckého „Svoji k svému“, české sbory řídil prof. dr. *Martinů*. Význam slavnosti zdůraznil několika vřelými slovy dr. *Hruban*, načež byli hodnostáři lidem hlučně aklamováni. Po 9. hod. slavnost večerní skončena přátelským večírkem ve všech místnostech Katolického domu.

SLAVNOST NEDĚLNÍ.

Již o 4. hodině ráno bylo před slavnostní kanceláři jako v úle. Pořadatelská auta i vozy jen hrčely, rozvážejíce poslední příkazy. O 6. hodině ráno procházela městem hudba. Četné domy privátní byly prapory vyzdobeny. Od 5. do 7. hod. ráno přijelo 14 zvláštních vlaků dílem na nádraží nákladní, dílem na nádraží hlavní. Pořadatelé na nádraží insp. *Pavelka*, vrchní rev. *Sýkora* a továrník *Prucek*, jimž k ruce dání byli pořadatelé studentští, vykonali perný a záslužný kus práce. Příjezd i odchod z nádraží dál se rychle a hladce, bez jakékoliv nehody. Přibýly zvláštní vlaky: z *Kyjovska*, *Strážnicka*, *Břeclavska*, *Brněnska*, *Kroměřížska*, *Holešovska*, *Prostějovska*, *Litovelska*, *Přerovska*, *Vizovska* a dva vlaky lokální na trati Kostelec-Olomouc.

Orelstvo shromažďovalo se v ulici Wurmově, odkud za vedení župního náčelníka br. Večeře odcházely jednotlivé čety ku pořádání špalíru. O 8. hod. byl špalír již uspořádán.

Od arcibiskupské residence po Mariánskou ulici stály děti, v Mariánské ulici německé organisace, Náměstí republiky naplněno bylo slováckými účastníky v krojích, ulice Štefanikova, Dómská a dómské náměstí přeplněny byly ostatními účastníky. Udržení špalíru v jednotlivých částech bylo velmi nesnadné, a bylo třeba napětí všech sil pořadatelů, aby pořádek byl zjedнан a udržen. Neobyčejně platné služby vedle Orla konala slovácká Omladina v krojích a bratři vojáci.

Přesně o půl 9. hod. vyšel církevní průvod, v jehož čele peštrily se družičky, dále 260 řadových sester, za nimiž kráčelo 512 kněží z celé arcidiecése, jakož i čelní kněží z diecése brněnské, světští i řádoví všech hodností, zvláště pak opati Zavoral ze Strahova, Roubíček ze Želivy, Šup z Rajhradu, Bařina ze Starého Brna, prelát dr. Zapletal z Vyšehradu, dr. Kupka z Brna, Jurij Šuba z Užhorodu, dr. Dočkal ze Záhřebu, gen. vikář dr. Nikolaj Rusnak z Prešova, dr. Kopernický z Bratislavy, provinciálové Obrtel, Gregor a Bubeník, njdpp. biskupové dr. Kašpar z Hradce Králové, Šimon Bárta z Čes. Budějovic, Vojaššák z Báňské Bystrice, Fischer-Colbrie z Košic, Klein z Brna, Kocielowski z Přemyšlu, Šarič ze Sarajeva, papežský nuncius arcibiskup Micara, dr. Kmeťko z Nitry, dr. Wisnar z Olomouce, kteřížto poslední provázeli metrop. dra A. C. Stojana a jeho spolužáci, za nimiž kráčeli poslanci, senátoři a zástupcové úřadů. Po celou cestu na dóm neutuchalo radostné pozdravování nového arcibiskupa, jemuž projevována dojemná láska našeho lidu. Před 9. hod. dospěl průvod na dóm, který až do té doby byl uzavřen. Oficiální osobnosti, duchovenstvo, deputace a

zástupcové všech krajů zaujali místo v presbytáři. Duchovenstvo na straně evangelní, poslanci, senátoři a zástupcové úřadů na straně epištolní. V čele stál zástupce vlády ministr spravedlnosti dr. Popelka a vicepresidenti sněmoven dr. Hruban a Kadlčák, gen. Podhajský jako zástupce min. Nár. obrany, sekční chéf Dunovský, president Šrámek, vicepresident Remeš, dr. Žáček, posl. Šrámek, senátor Lukeš, senátor Krojher, posl. Špaček, posl. Vetter, finanční pres. Jokl, poštovní pres. Barvič, Dubový, starosta dr. Mareš, sekční chéf Koláček, min. rada Žáček, gen. konsul Sedláček z Kolína n. R., konsul Pořízek z Opolí. Zástupcové olomucké posádky v čele s generálem Kroupou a zástupcem zemského velitele četnictva podplukovníkem Blahou zaujali místa na pravém emporiu, zástupcové olomuckých úřadů na levém emporiu, kanovnické lavice na epištolní straně zaujali poslanci a senátoři, mezi nimi Hlinka, dr. Dolanský, dr. Procházka, Šamalík, Kaderka, Bezděk, Čuřík, Navrátil, Ševčík, Myslivec, Sedláček. Onderča, Valoušek, dr. Kovalík, Tománek, dr. Krupka, Jilek, Tomík, Kopřiva, Janalík, Rozkošný, Vrabec, Durčanský, Důla, bývalí poslanci Starošík, Otáhal, Kopp, Deym, Stolberg, Thonet, Ledebour, dr. Chiari, četní příbuzní nejdp. arcibiskupa, zástupcové města Příbora, Napajedel, rodné obce Beňova, bývalých působišť Svěbohova a j.

Ač nával do presbytáře byl veliký, přece uvádění i pořádání šlo velmi hladce, očhlavní zásluhu má msgre *Vyvlečka* s orelskými poradateli.

Přesně o 9. hodině nastal posvátný obřad. Čteny byly papežské buly a nový arcibiskup skládal přísahu, načež nastal krásný a významný obřad svěcení, který vykonal papežský nuncius arcibiskup Kl. Micčra, spolusvětiteli byli biskupové dr. Kmetko a dr. Wisnar.

Po mši sv. nově vysvěcený arcibiskup udělil první svoje arcipastýřské požehnání nejen ve velechrámě, nýbrž i tisícům lidu na dómském náměstí. Po svěcení vykonal apoštolský nuncius nastolení nového arcibiskupa, kterého oslovil kapitulní děkan, světicí biskup dr. Karel Wisnar, prohlašuje v nadšené latinské promluvě lásku a kanonickou poslušnost jménem duchovenstva. Nový metropolita latinsky, česky a německy svým srdečným a nehledaným způsobem děkoval Bohu za milosti při svěcení přijaté a prosil všecky přítomné o podporu a spolupráci.

Následovalo homagium metropolitní kapituly a arcikněží, za něhož kůr pěl sv. Václave. Celý chrám vpadl do velebného chorálu. Když pak nový arcibiskup sestoupil s trůnu, aby v průvodu kněžstva vycházel z velechrámu, rozléhl se mohutně zpěv „Tisíckrát pozdravujeme Tebe“. V arcibiskupském ornátě, žehnaje, kráčel dr. Stojan Dómskou ulicí a Wurmovou ulicí zpět do residence nesčetnými zástupy, vyplňujícími všecky tyto prostory, ačkoli současně ubíral se už městem obrovský průvod holdovací.

Současně se svěcením v katedrále konala se o 9. hod. dopol. mše sv. polní na dómském náměstí, již sloužil spolužák p. arcibiskupa, pan děkan *Ryšavý* z Kostelce na H. Před mší sv. kázal dr. *Martinů*. Orátor rozený, obsáhl svým mohutným jasným hlasem celé prostranství dómské, na němž nadšená slova jeho poslouchalo přes 20.000 lidí.

V kostele P. Marie Sněžné kázal Slovákům úchvatně posl. msgr. *Hlinka* a mši sv. celebroidl biskup *Vojtaššák*. V kostele sv. Mořice bylo Holešovsko, u sv. Michala organizace německé a také ostatní chrámy byly lidem naplněny.

Po ukončených bohoslužbách hrnuly se masy na seřadiště průvodu holdovacího na malé cvičisko. Pořadatelstvo tu fungovalo opravdu bezvadně. Již z rána za vedení brí Medka a Štastného rozděleno celé prostranství a rozestaveni hoši s tištěnými nápisy jednotlivých skupin. Přicházející řadění do osmistupů dc svých skupin, takže za 28 minut byl průvod, čítající přes 35.000 účastníků, seřazen.

Rutina pořadatelů olomuckých byla tu nejzřejmější. neboť průvod, ač trval přes 1½ hod., neunavil oko nadšených diváků, neboť kroje, prapory a hudby byly rozděleny tak účelně, že celý průvod byl pestrý a nádherný.

Krátce před ½12. dopol. zavzněl dómský zvon sv. Václav, což bylo znamením, že obřady v kostele jsou skončeny. Průvod ihned se hnul.

V čele jelo banderium orelské pod vedením br. dra Řehulky a nádherné banderium slovácké, jízda králů. Úchvatný obraz Úprkův byl tu živý. Šohaji jako jedle na nádherně opentlených koních jeli hrdě jako „králové“. Nešetřili námahy a nákladu, aby mohli ukázati lásku a úctu svoji tatíčku Stojanovi. Vše na koních přímo hýřilo barvami a malůvkami, růžemi a fábory.

Za banderiem zahájil průvod pěší br. Dolanský s hudbou žerotínskou. V čelo průvodu postavila se naděje našeho hnutí, naše katol. studentstvo. Mladá krév a mladé hlavy, hýbající často celými národy, první šli vzdáti hold svolavatelí studentských pcutí velehradských, akademií a studentského apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje.

Za studenty a studentkami řadila se representace hnutí katolického; poslanci a senátoři a ústřední výbory katol. odborových organizací; spolek katol. rolnictva, Všeodborového sdružení, živnostnictva, učitelů a učitelek, domkařů, úředníků a venk. Omladiny.

Za ústředními výbory šlo vojsko. Naši junáci orelní v kroji vojenském byli po celou cestu nadšeně pozdravováni.

Za hudbou kroměřížskou seskupila se Ústřední Rada Orla Československého, orelné prapory, načež kráčelo rázným krokem Orelstvo pod vedením župního náčelníka br. Večeře. Bylo jich se sestrami v krojích na 600.

Za Orelstvo seřadilo se Hlučínsko a Slovensko, pak následovalo Uh. Brodsko, Ostravsko, Uh. Hradištsko, Brněnsko, Kyjovsko, Litovelsko, Strážnicko, Holešovsko, Valašsko, Přerovsko, Břeclavsko, Zábřežsko, Vizovsko, Kroměřížsko, Prostějovsko a Olomucko.

Olomouc a jeho obyvatelstvo dosud takového průvodu nevidělo. Průvod kráčel hustým špalírem, jež tvořilo obyvatelstvo Vel. Olomouce a okolí obojí národnosti. Ve špalíru bylo pozorovati mnoho odznaků sokolských. Leč tentokráte ani jediná jizlivá poznámka nekazila dojmu a nálady, neboť průvod svým uspořádáním a mohutností ohromoval.

Na balkoně residence mezitím shromáždili se vzácní hosté s panem arcibiskupem Stojanem v čele. A již přijíždí banderium,

čapky orelské a opentlené klobouky letí hore, a vzduch jarním slunkem prohrátý tetelí se jásavým a hřímavým voláním slávy tatíčku Stojanovi a jeho vzácným hostům.

Pohled na průvod z residence byl úchvatný, neboť bylo viděti neustále se valící pestré masy od kostela Panny Marie Sněžné. Náměstí biskupské za celé své staleté trvání tolik upřímné radosti a nadšen, tolik oddanosti a lásky ještě nevidělo a snad již neuvidí.

Jako v kaleidoskopu mihaly se barvy blankytné modře orelské s pestrými a nádhernými barvami krojů slováckých a hanáckých.

Stál jsem po celý průvod přímo před residencí a viděl veškeré ty dojmy, jež průvod divákům vtiskoval. Arcibiskup dr. Stojan hluboce dojat nestačil děkovati. Skupina za skupinou za jásavých zvuků 14 kapel procházela mimo balkon. Viděl jsem mnohé, zejména lidi starší, kteří nekřičeli, neboť radostné pohnutí stiskalo jim hrdlo, zato mnohým slzy radosti jako perly kanuly po lících.

Za skupinou kyjovskou kráčeli litovelští, kteří právě v době poslední prožívali peklo násilného boje kulturního. Papežský nuncius informován oběma rukama kyne jim na pozdrav. A mezi jásavé volání slávy mísí se i vzlyk deptaných bratří litovelských a výkřik „tatíčku, neopouštěj nás“ vynutil tak mnohemu diváku a posluchači slzy.

A dál a dále valí se masy, konce průvod nemá, až senátor opat *Zavoral* podezřívá pořadatelstvo, že vodí kolem zbrojnice průvod vždy znova a znova.

Poslední šlo Olomucko. Nebylo sice pestré kroji, ale zato byla to skupina nejnadšenější.

Celý průvod shromážděval se pod vedením zkušených pořadatelů na dómském náměstí. Řada řadila se za řadu, takže ku konci skýtalo prostranné náměstí pohled přímo úchvatný. Pohled ten nedá se ani vypsati, ani vyličiti. Vzduch tomu, že nešikovný jakýs velebníček vpletl se pořadatelům do pořádání a poslal část průvodu do města, přece prostorné náměstí bylo za krátko přeplněno.

Orelstvo utvořilo kol oltáře s vojskem pevný čtverec, a již za zvuku hudby vchází špalírem družiček kunovských nový metropolita na náměstí k oltáři, doprovázen ceremoniářem msgrem Karlíkem, a krátce za ním papežský nuncius arcib. Micara s msgrem posl. Šrámkem.

Lid propuká znova v nadšený jásot. Jelikož čas již pokročil, oslovil oslavence jménem všech deputací shromážděných br. Dolanský: „Vaše arcibiskupská milosti! Není třeba slov. Pohlédněte vůkol sebe na ty nesčetné davy, jež z blízka i z daleka přišly vzdati vám svůj hold a znova projevití svoji lásku a oddanost. Přijměte ještě jednou od nás všech nejvroucnější blahopřání. Srdce statisíců věrných katolíků vysílají dnes k trůnu Nejvyššího vroucí prosby: Bože náš, chraň a zachovej nám tatíčka našeho a skýtej mu sílu. Na nás můžete spoléhati vždy a za všech okolností, účast naše dnešní je přísahou věrnosti těm ideám, jež vy hlásáte, i vám, milovaný arcipastýři náš. Kéž Bůh vás sílí a dlouhá leta zachová.“

Pan arcibiskup zřejmě dojat děkuje všem, kdo dnes na slavnost zavítali. „Nezasloužil jsem tolik lásky a oddanosti, konal jsem vždy jen svoji povinnost. Pán Bůh vám všem zaplatí a odměníž

vam za lásku vaši!“ Nato poděkoval br. Dolanský ještě krátce papežskému nunciovi Micarovi za vysvěcení tatíčka našeho za metropolitu moravského a poprosil jej, aby tlumočil sv. Otcí dík za to, že vyhověl vroucím prosbám moravských katolíků a dra Stojana arcibiskupem jmenoval. Prosí, aby vyličil sv. Otcí, co dnes viděl, že Morava je katolická a že Římu věrna zůstane.

Nato poklekají davy a arcibiskup dr. Stojan dává jim prvé apoštolské požehnání.

Odchod arcibiskupa dra Stojana a nuncia Micary byl vyvrcholem slavnosti. Ve stínu 65 praporů kráčel nový metropolita do residence, kdež před ním v úctě se sklonily. Okamžik a pohled nezapomenutelný.

Manifestační průvod holdovační trval 1 hodinu 48 minut a šel rychlým krokem v osmístupech.

O 2. hod. odpo. konal se v arcibiskupské residenci společný oběd. Nejdp. arcibiskup dr. A. C. Stojan hned na počátku ujal slovo, ježto po přípitku odjel hned do městského chudobince, kdež bylo pohostěno 500 chudých, a do arcibiskupského semináře, kdež bylo shromážděno duchovenstvo, a Salesiana, kdež soustředila se Omladina. Nový metropolita vzpomenu dle tradičního obyčeje svých předchůdců, rodičů a všech dobrodinců a děkoval všem přítomným, že účastí svojí ho poctili. Nato připil sv. Otcí. Apoštolský nuncius arcibiskup Micara v latinském proslovu poukázal na vzácné vlastnosti, pro které jmenován byl metropolitou, zvláště na jeho lásku a horlivost apoštolskou a francouzsky připil presidentu Masarykovi. Shromáždění provolalo třikráte slávu a stojíc vyslechlo národní hymny a hymnu papežskou. Zástupce vlády vicepresident ministerské rady a ministr spravedlnosti dr. Popelka měl tento připitek:

„Před necelými šesti nedělemi byli vysvěceni ve staroslavné Nitře první tři slovenští biskupové.

Dnes dovršuje se obrození dědictví slovanských věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje též na sesterské Moravě. Svatou Stolicí byl v pravém porozumění pro duchovní život katolických věřících znovuzrozeného československého národa vyvolen za nositele cyrilometodějských tradic věrný syn vlasti.

Náš mladý stát nalézá tak pro svůj rozvoj významnou posilu.

Katolický lid náš získává pastýře, jenž vyšed z jeho středu — s láskou se ujímá jeho vedení — pastýře, jenž má živý zájem i pro jeho kulturní život a něžné svazky, jež poutají lid k rodné půdě.

Jménem vlády republiky československé blahopřeji z hloubi duše Vaší arcibiskupské Milosti ku slavnostnímu nastoupení na metropolitní prestol moravský. Ráčíte býti po širé vlasti a daleko za hranicemi znám, ctěn a milován jako ochránce a zastance všech potřebných a opuštěných, jako nositel vzácných ctností občanských a vlasteneckých, jenž získal si již dávno srdce svých věřících, a povede je zajisté i v budoucnosti ku vzájemné lásce, svornosti a spolupráci ku zdaru naší drahé republiky a československého národa. K tomuto vznešenému poslání přeji Vaší arcibiskupské Milosti jménem vlády plného zdu.“ Přítomní provolali třikráte slávu.

O 2. hod. bylo na dómě a u P. Marie Sněžné sv. požehnání. Oba chrámy, jakož i všechny olomucké kostely byly přeplněny. Celé město vinilo se mohutnými proudy účastníků slavnosti, kteří spěchali jednak na akademii do Katolického domu, do Národního domu a Městského divadla, jednak na lidovou slavnost na Střelnici, kdež k tisícům měl úchvatnou řeč posl. Myslivec. Dalšími řečníky byli posl. Navrátil, Rýpar, sen. Kadlčák a taj. Medek. Za slunečného jasu dubnové jarní neděle a koncertu slováckých kapel vydařila se lidová slavnost na Střelnici velmi pěkně. Nejdp. arcibiskupovi, který se dostavil mezi svůj lid, připraveny byly hlučné ovace. Akademie v Městském divadle, Národním domě a Katolickém domě měly slavnostní průběh. Proslovy měly dr. *Hruban*, posl. *Šrámek* a *P. Chýlek*. V Městském divadle zapěla arii ze Svatební košile nádherně pí *Votrubová-Bobková*, kteréž byla odevzdána kytice za bouřlivé pochvaly. Pěvecký sbor Orla mohutně zapěl Křížkovského sbor „Sv. Cyril a Metoděj“. Cvičení olomuckého Orla dosáhlo v některých číslech dokonalosti prvotřídní a strhovalo obecenstvo k neutuchající pochvale. Podobně v Národním domě, kdež cvičil Orel brněnský. Za doprovodu dr. *Martinů*, který obětavě a neúnavně řídil hudební a pěveckou část obojí akademie, zpívaly chovanky řepčínské známé pěveckou dovedností směs z národních písní a slečna Řezníčková zapěla vyškoleně arii ze Svatební košile. — V Katolickém domě tužila se Jednota Orla Československého z Němčic na Hané, jejíž výkony sledovalo obecenstvo s největším a vděčným zájmem. V sále Salesiana shromáždila se Omladina a katol. spolek rolnický a vzdal hold p. arcibiskupovi. S rolnictvem a Omladinou shromáždilo se v sále i Hlučínsko. Jménem Moravců oslovil p. arcibiskupa malý synek Albert Poštulka z Buslavic na Hlučínsku takto: „Modlíme se za Vás, nejdůstojnější arcipastýři náš, a my děti v Buslavicích na Hlučínsku prosíme a se těšíme, že arcibiskupská Milost Vaše zavítá brzy k nám a udělí nám sv. biřmování.“ Všecky tyto akademie navštívil nejdp. arcibiskup s apoštolským nunciem. Všude byli nadšeně pozdraveni. Kolem 6. hod. byly slavnosti skončeny v nejlepším pořádku a zdaru. Vedeny svými hudbami odcházely jednotlivé kraje nepřetržitě na nádraží, poslední o 11. hodině kraj brněnský. Dny 2. a 3. dubna zůstanou všem účastníkům nezapomenutelný.

Zvláštní zmínky zasluhuje, že slavnosti navštívili také holandští žurnalisté dr. F. M. B. Wobe a Henri Dorbek, kteří byli slavností nadšeni, zejména jejím průběhem a pořádkem, který všude panoval.

Dopoledne v pondělí odevzdala deputace Čsl. Orla (br. *Zampach*, *Zamykal*, *Medek*, *Dolanský*, dr. *Řehulka*, *Filip* z Prahy, dr. *Tiso* z Nitry) za vedení br. profesora *Šrámka* nejdp. nunciovi pamětní plaketu na slavnostní dny olomucké. Proslov měl hlavní pořadatel olomucký br. *Dolanský*. Pan nuncius vyslovil radost nad mohutností a ukázněností orelské organisace i z daru, který mu věnovala. O významu Orla a jeho práci v republice, o jeho oddanosti a věrnosti k církvi katolické podá zprávu Sv. Otcí. Nejdp. nuncius zná orelskou organizaci teprve krátkou dobu, ale je jí nadšen a mluví

ni s obdivem a uznáním. Naše Orelstvo se jistě postará, aby z dalších styků pan nuncius byl v těchto svých názorech utvrzen.

Týž den dopoledne konala se na Sv. Kopečku pout účastníků z Hlučinska, Slovenska a účastníků, kteří neodjeli zvláštními vlaky. Účast byla značná. Odpoledne zavítal na Sv. Kopeček papežský nuncius *Micara* v průvodu nejdstp. arcibiskupa dra *Stojana* a biskupů *Kmeřka*, *Kocielowskiho*, *Kašpara*, *Fischera-Colbriho* a opata *Zavorala*. Na Sv. Kopečku přivítal vzácné poutníky nejdůst. opat *Zavoral* jménem řádu a dr. *Hruban* jménem katolického lidu, jehož je na Olomucku poslancem. Jeho Excelence pan nuncius udělil pak svátostné požehnání. Nejdstp. arcibiskup *Stojan*, rozdávaje pamětní obrázky, vmísil se mezi lid, vyplňující celý kostel. Právě přinesli ke křtu devátého synka jednoho dělníka ze Sv. Kopečka. Nejdstp. arcibiskup na prosbu otce sám hochu pokřtil a hned nato pak oddal párek snoubenců z Olomouce. Oba tyto první církevní výkony nového p. arcibiskupa zanechaly v přítomných hluboký dojem. Nato si vzácní hosté prohlédli za vedení nejdstp. opata *Zavorala* svatyni, načež odjeli k večeru zpět do města.

Na rozloučenou se vzácnými hostmi uspořádán byl v pondělí o 6. hodině odpoledne večírek v arcibiskupské residenci, na který pozváni byli úředníci a zřízenci drah, pošty, tramwaye a mužstvo policie, kteří o slavnosti pracovali. Večírku účastnil se apoštolský nuncius arcibiskup *Micara* a všichni ještě přítomní nejdůstojnější pp. biskupové. Arcibiskup dr. Ant. Cyr. *Stojan* poděkoval všem úředníkům a zřízencům, kteří zdar slavnosti podporovali a zvláště projevil velkou radost nad tím, že při nivalu obecenstva nestalo se nikde žádného neštěstí. Vrchní inspektor *Blažej* nehledanými a srdečnými slovy prohlásil, že sice všichni konali prostě a předně svoji povinnost, ale při tom také práce šla jim od srdce, ježto ji konali pro tatíčka dra *Stojana*, kterého každý si váží. Slovo ujali dále biskup *Kocielowski* z Přemyslu a prelát *Kunowski* ze Lvova, kteří tklivě líčili bídu Ukrajinců za války a velké služby, které jim prokázal tehdy poslanec dr. *Stojan* ve Vídni, který jediný se jich ujímal a vymohl pro ně zřízení semináře v Kroměříži. Arcibiskup sarajevský *Šarič* vzpomínal všeho dobrého, co dr. *Stojan* vykonal pro katolíky v Bosně a Hercegovině, vystěhovalecký farář *Prachář* z Brém děkoval za péči o české vystěhovalce, biskup nitranský dr. *Kmeřko* za povzbuzování Slováků na Velehradě v dobách poroby Slovenska. Opat *Zavoral* jménem katolíků z Čech připojil se ke všem předešlým řečníkům a poukázal výmluvnými slovy na význam katolického lidu pro republiku. Arcibiskup dr. *Stojan* připíjí presidentu Masarykovi, jemuž shromáždění provolává třikrát sláva. Jménem slavnostního výboru promluvili ředitel *Dolanský* a dr. *Řehulka*. Na konec byly přítomným věnovány pamětní obrazy s autografy apoštolského nuncia a všech přítomných biskupů.

Krásné slavnosti skončeny, ale vryly se dojemem nezapomenutelným v srdce všech účastníků, kteří načerpali si nadšení a síly pro další urputný boj za statky nejsvětější.

*Papežský nuncius arcibiskup Klement Micara
a arcibiskup dr. Antonín Cyril Štojan.*

V neděli ráno před slavnostní kanceláří. (Frekvence účastníků.)

Spalír Slovaček u pošty.

Davy lidu na Nám. republiky očekávají církevní průvod.

Církevní průvod: Řádové sestry.

Církevní průvod: Kněžstvo před arcibiskupskou residencí.

Církevní průvod před residencí: Kapitula a církevní hodnostáři.

Církevní průvod: Za dóm. preláty Geislerem a Ledóchowskim bosenský biskup dr. Šarič, královohradecký dr. Kašpar, slovenský Vojtaššák, košický Fischer-Colbrie, nitranský dr. Kmeňko a arcib. dr. A. C. Stojan.

Církevní průvod na Nám. republiky. (Papežský nuncius Micara.)

Církevní průvod: Hodnostáři. V první řadě zleva: Min. rada Žáček, zástupce vlády min. spravedlnosti dr. Popelka, místopředseda senátu Kadlčák a místopředseda poslanecké sněmovny dr. Hruban.

Církevní průvod: Papežský nuncius arcibiskup Micara.

Církevní průvod před slavnostní kanceláří.

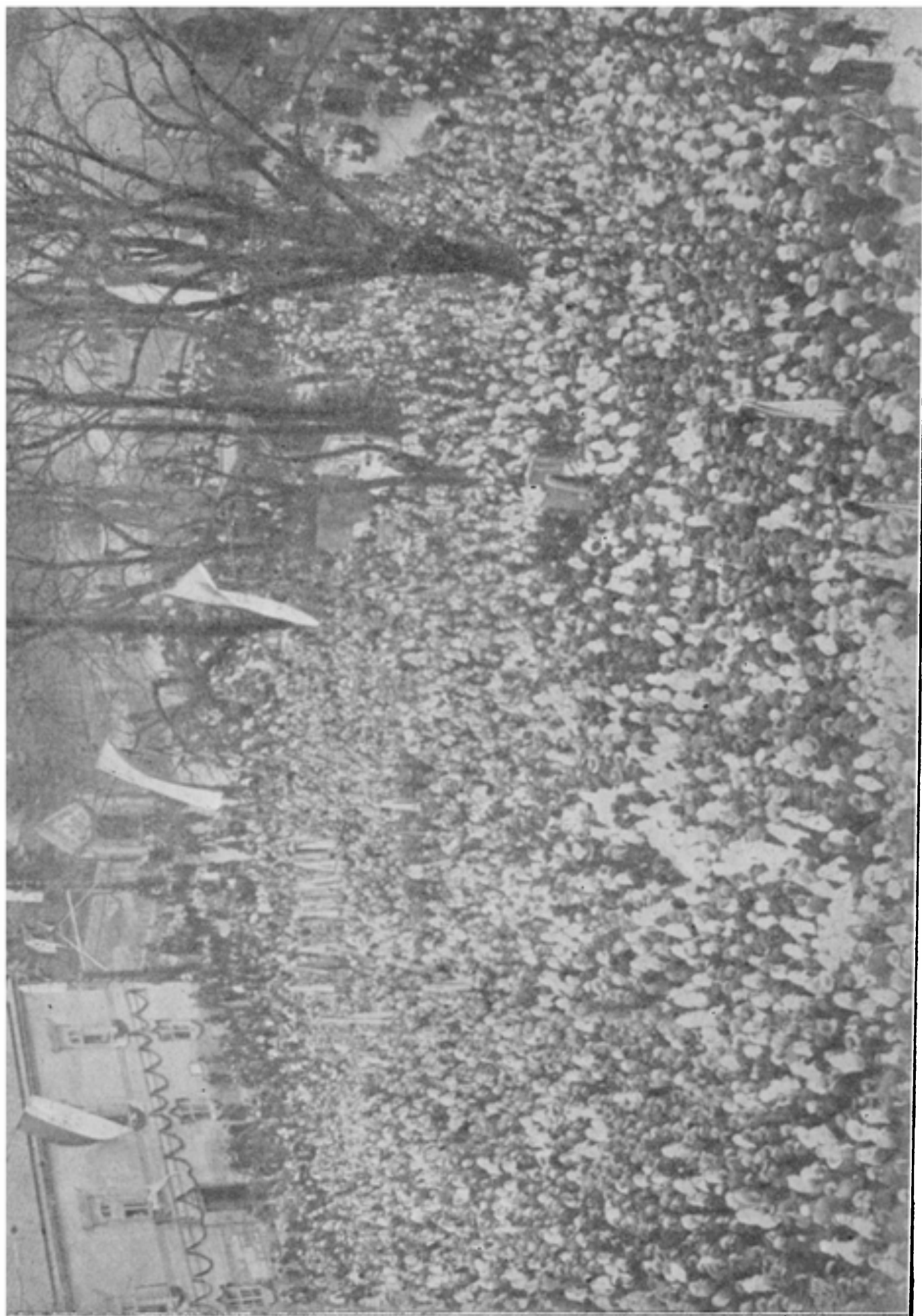
Špalír slováckých družiček na Dómském náměstí.

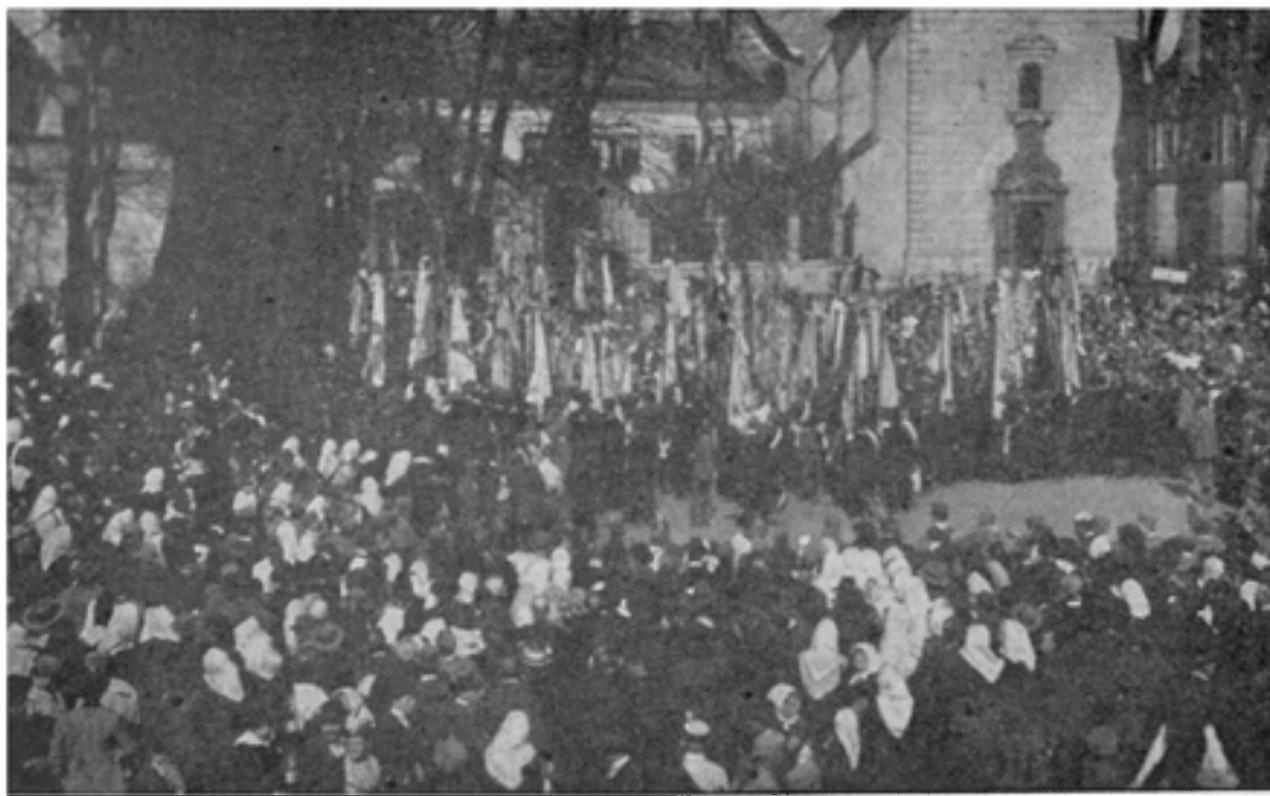
Ruch před slavnostní kanceláří.

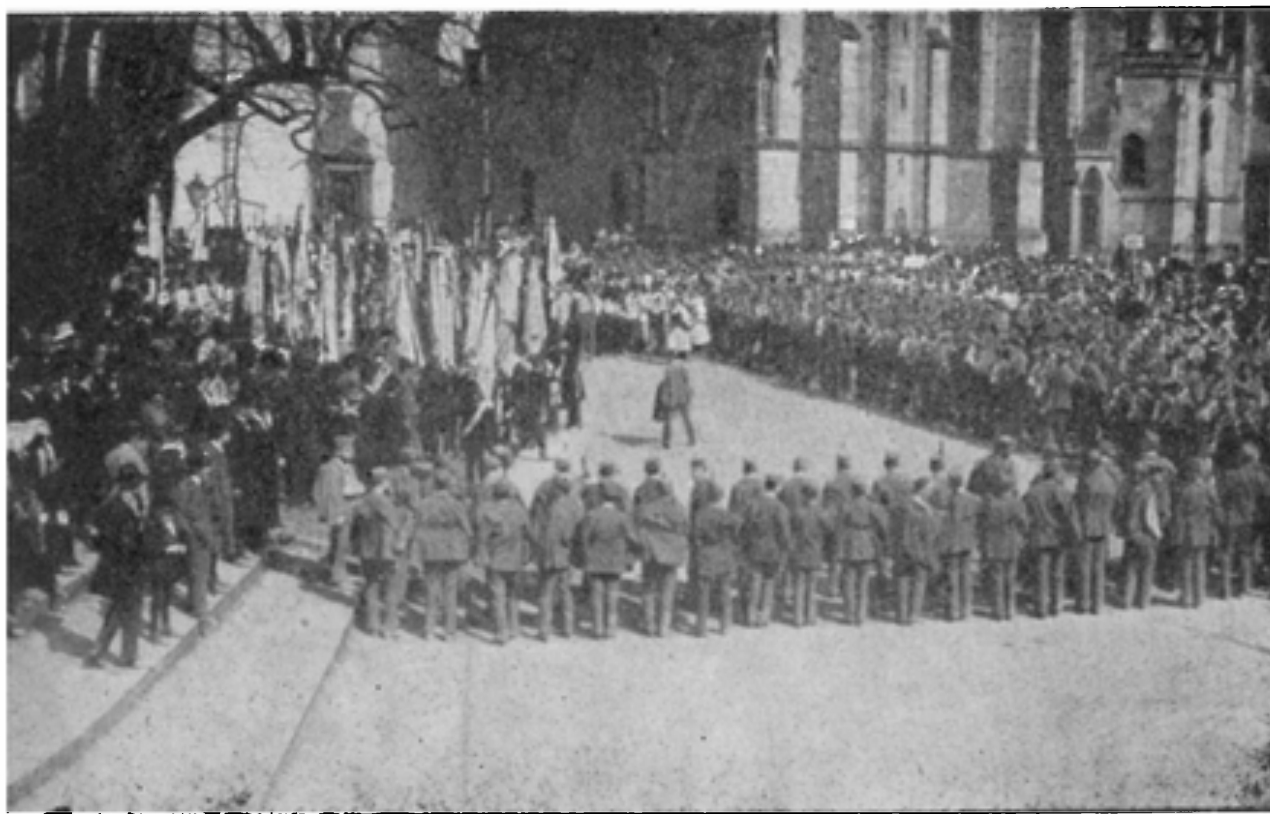
Kázání (dr. Martinů) na Dómském náměstí.

Kázání prof. dra Martinů na Dómském náměstí.

Před polní mší sv. na Dómském náměstí.

Orelstvo tvoří čtverec před oltářem na Dómském náměstí.

Mše sv. na Dómském náměstí. Celebroval spolužák p. arcibiskupa děkan Ryšavý z Kostelce n. H.

Po svěcení: Arcib. dr. A. C. Stojan udílí prvé apoštolské požehnání. (Po boku biskup nitranský dr. Kmeřko a světitel biskup dr. Wisnar.)

Arcibiskup dr. A. C. Stojan udílí první apošt. požehnání.

Arcibiskup dr. A. C. Stojan přijímá blahopřání dítek.

Arcibiskup dr. A. C. Stojan s hosty na balkoně residence po čas holdovačního průvodu.

Holdovační průvod: Banderium orelské. (V čele dr. Řehulka.)

Banderium „Jízda králů“.

Holdovační průvod : „Jízda králů“

Holdovační průvod: Počátek průvodu na Náměstí republiky.

Holdovační průvod: Říšská a technická rada Orla a orelské prapory.

Orlice v průvodě holdovačím.

Orelstvo v průvodě holdovačím.

Uh. Brodsko v průvodě holdovačním.

Uh. Hradišsko v průvodě holdovačním.

Holdovační průvod na Náměstí republiky.

Holdovační průvod: Vojsko.

Holdovační průvod Orelstvo před residencí.

Holdovační průvod před residencí Hodonsko a Kyjovsko.

Holdovační průvod před residencí: Strážnicko a Přerovsko.

Holdovační průvod: Břeclavsko a Hodonsko.

Holdovační průvod: Uh. Hradišsko.

Holdovační průvod Uh Brodsko.

Holdovační průvod: Vizovsko.

Holdovační průvod: Velehrad a Brněnsko.

Arcibiskup dr. A. C. Stojan děkuje lidu za účast při svěcení.

*Slavnostní kancelář:
Řezníčková, Platzerová, Vlčková, Medek, Zedník, Školout,
Dolanský.*

Slavnostní „čtverka“.
P. Stříž, V. Medek,
Šéfredaktor Světlik. F. Dolanský.

DENÍK
)) NAŠINEC ((
V OLOMOUCI

Předplatné:

roční .	Kč 162.—
· čtvrtroční	„ 40·50
měsíční	„ 13·50

Telefon:

redakce číslo . 18
administrace číslo 492

Výborný insert. orgán s malým ozna-
movatelem. Rozpočty a ukázková
čísla zdarma. Levné insertní sazby.

Lidová tiskárna

v Olomouci, Klášterská ul. 12

dodává vzorně upravené tiskopisy
v krátké lhůtě za levné ceny. Vyžá-
dejte si bezplatné rozpočty a návrhy.
Zvláštní oddělení pro tisk obrázků.

Lidové knihkupectví Ignáce Hofírka

Olomouc, Wilsonovo nám. 19

vyřídí vám rychle a přesně objednávky všech knih
a časopisů tu- i cizozemských. Hojný sklad diva-
delních her, vázaných knih a obrazů.

Arcibiskupská knih- a kamenotiskárna

v Olomouci, Wilsonovo náměstí 17

tiskne časopisy, díla, brožury, tiskopisy obchodní
i pro soukromou potřebu v době poměrně krátké,
v pěkné úpravě a levně. Sklad farních tiskopisů.
Litografie, zinkografie, stereotypie a knihařství.

Moravsko-slovenská banka v Olomouci s filiálkou v Hlučíně

doporučuje se ku provádění veškerých peněžních transakcí pro tu-
i cizozemsko, přijímá vklady na vkladní knížky
i běžné účty, povoluje úvěry
a t. d.

Doporučuje k upisování své
akcie za účelem jistého a dobrého uložení peněž. přebytků

KUPUJTE

dámské a pánské látky,
hedvábí, plátna, záclony,
koberce, cvičební úbory
a látky na orelské kroje
jen u naší osvědčené fy:

J. ZÁLETKA,
OLOMOUC,
WILSONOVO NÁM. Č. 10.

VLASTNÍ VÝROBA RUČ-
NĚ VYŠÍVANÝCH ŠÁTKŮ

KLOBOUKY,

PRÁDLO, KRAVATY

obdržíte levně ve speciálním
závodě módním zbožím pro pány u fy:

R. PÍCHA,

OLOMOUC, DENISOVA TŘ. 4-6.

Zvláštní oddělení dámské.

Zhotovování šněrovaček dle míry.

Veškeré reprodukce

(obrázky) v tomto díle vytisk-
nuté možno obdržeti zvláště

jako pohlednice

v uměleckých závodech

»Ikona«

Dolanský, Olomouc, Dómské nám.

K nákupu příležitost- ných dárků

doporučujeme naši
známou křesťanskou firmu:

Karel Murla

odbor. hodinář v Olomouci,
Anglická třída č. 29.

Vždy na skladě a ve velkém výběru
hodinky všech světov. značek, zlaté
a stříbrné zboží. Ozdobné věci z čín-
ského stříbra, příbory, vše za mírné
ceny. Správky se vyřizují se zárukou.
Ku sv. biřmování zvl. doporučujeme.

PRVNÍ OLOMOUCKÝ POHŘEBNÍ ÚSTAV

CONCORDIA

TELEFON 379 MAJITEL: TELEFON 379

JINDŘICH HAUER,
OLOMOUC, ČESKÁ ULICE Č. 1

M. DOLEŽEL,
VELKOOBCHOD V OLOMOUCI,
.....

DODÁVÁ ZA NEJLEVNĚJŠÍ DENNÍ CENY:

Benzin a benzol, všechny druhy
olejů, tuků a mazadel, hospodářské a
průmyslové potřeby, sádro, portlandský
cement a ostatní stavebniny.

RAČTE SI VYŽÁDATI ODE MNE NABÍDKU!

.....
PEKAŘSKÁ ULICE Č. 21

KOSTELNÍ
PARAMENTY,
PRAPORY,
CÍRKEVNÍ NÁČINÍ

DOPORUČUJE FA:

F. STADNÍK,
OLOMOUC,
MARIÁNSKÁ ULICE Č. 10
(PROTI ARCIB. RESIDENCI)

VLASTNÍ VÝROBA